

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA NÁRODOHOSPODÁŘSKÁ

Vnější ekonomické vztahy Mexika s Českou republikou
External Economic Relations of Mexico and the Czech Republic

Student:	Alena Volná
Vedoucí bakalářské práce:	Ing. Aleš Lokaj, Ph.D.

Ostrava 2015

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra národohospodářská

Zadání bakalářské práce

Student: **Alena Volná**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R027 Národní hospodářství
Téma: **Vnější ekonomické vztahy Mexika s Českou republikou**
External Economic Relations of Mexico and the Czech Republic

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Teoretická východiska vnějších ekonomických vztahů
  3. Charakteristika Mexika
  4. Analýza vnějších ekonomických vztahů Mexika s Českou republikou
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

CARDOSO, F. H., V. MACHAČOVÁ a E. FALETTO. *Závislost a rozvoj v Latinské Americe*. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1223-5.
FOJTÍKOVÁ, Lenka. *Zahraničně obchodní politika ČR: historie a současnost (1945-2008)*. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-128-4.
YARBROUGH, Beth V. and Robert M. YARBROUGH. *The World Economy: International Trade*. 7th ed. Missouri: Create Space Independent Publishing, 2013. ISBN 978-1-4895-3806-2.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Aleš Lokaj, Ph.D.**

Datum zadání: 21.11.2014

Datum odevzdání: 07.05.2015

doc. Ing. Zuzana Kučerová, Ph.D.
vedoucí katedry

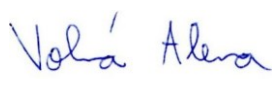

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně příloh, vypracovala samostatně.

V Ostravě dne: 6. 5. 2015

Podpis:

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce Ing. Aleši Lokajovi, Ph.D. za jeho cenné rady, připomínky a pomoc při vypracování této bakalářské práce.

Obsah

1 Úvod	5
2 Teoretická východiska vnějších ekonomických vztahů	7
2.1 Podstata zahraničního obchodu.....	7
2.2 Funkce zahraničního obchodu	8
2.3 Historický vývoj teorií zahraničního obchodu.....	9
2.4 Faktory ovlivňující vnější ekonomické vztahy a zahraniční obchod.....	13
2.5 Autonomní nástroje obchodní politiky	15
2.5.1 Tarifní nástroje	15
2.5.2 Netarifní nástroje.....	17
2.6 Smluvní nástroje obchodní politiky	18
2.7 Dílčí shrnutí	19
3 Charakteristika Mexika.....	20
3.1 Základní teritoriální informace	20
3.2 Historický vývoj země v 19. a 20. století	20
3.3 Ekonomická charakteristika.....	25
3.4 Současné problémové otázky Mexika	28
3.4.1 Problémy americko-mexické hranice.....	28
3.4.2 Vliv drog a drogové politiky	30
3.5 Dílčí shrnutí	31
4 Analýza vnějších ekonomických vztahů Mexika s Českou republikou	33
4.1 Historie obchodní výměny Mexika s Českou republikou.....	33
4.1.1 Vývoj obchodní výměny mezi Mexikem a ČSSR 1948 - 1980	34
4.1.2 Komoditní struktura obchodní výměny ČSSR a Mexika 1948 - 1980	35
4.1.3 Vzájemná obchodní výměna Mexika s Českou republikou 1993 – 1999.....	37
4.1.4 Komoditní struktura obchodní výměny Mexika s Českou republikou v letech 1993 a 1998	39
4.2 Současná obchodní výměna Mexika s Českou republikou.....	40
4.2.1 Obchodní výměna Mexika s Českou republikou v období 2000-2007	41
4.2.2 Obchodní výměna Mexika s Českou republikou v období 2008-2014.....	42
4.2.3 Komoditní struktura vývozu z České republiky do Mexika 2000-2014	43
4.2.4 Komoditní struktura dovozu z Mexika do České republiky 2000-2014	45
4.3 Smluvní základna.....	47
4.4 Korelační analýza	49
4.5 Vývoj vzájemných přímých zahraničních investic	51

4.6 Dílčí shrnutí	53
5 Závěr.....	56
Seznam použité literatury	59
Seznam zkratek.....	63
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
Seznam příloh	
Přílohy	

1 Úvod

Latinskoamerické státy patřily již od dob Rakousko-Uherska a první Československé republiky mezi naše tradiční ekonomické a obchodní partnery. Mezi tyto latinskoamerické země se mimo jiné řadí i Spojené státy mexické. Již od 90. let 20. století začal prudce narůstat význam Mexika a jeho postavení v zahraničním obchodu České republiky. Tento trend byl ještě posílen v roce 2006, kdy byly Spojené státy mexické Ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky zařazeny do seznamu prioritních zemí pro český export.

Cílem této bakalářské práce je popsat vnější ekonomické vztahy Mexika s Českou republikou a jejich vývoj, zejména od poloviny 20. století po současnost.

První část práce je věnována teoretickým východiskům vnějších ekonomických vztahů. V této kapitole je rozebrána základní podstata a funkce zahraničního obchodu, dále je nastíněn vývoj teorií zahraničního obchodu počínaje obdobím merkantilismu. Následně je pozornost věnována také faktorům ovlivňující jak vnější ekonomické vztahy, tak zahraniční obchod. V závěru kapitoly jsou popsány možnosti regulace zahraničního obchodu pomocí tarifních, netarifních a smluvních nástrojů obchodní politiky státu.

Druhá část práce je zaměřena na charakteristiku Spojených států mexických. Nejprve jsou představeny základní geografické a demografické údaje o zemi včetně politického uspořádání. Následně je nastíněn historický vývoj od boje za nezávislost na Španělském království na počátku 19. století, až po Mexickou krizi v polovině 90. let 20. století. Dále jsou popsány základní ekonomické charakteristiky země, tempo růstu hrubého domácího produktu, podíl jednotlivých sektorů na jeho tvorbě a vývoj zahraničního obchodu země. Poslední část této kapitoly je věnována problémovým otázkám země a to především americko-mexické hranici, přes kterou probíhá vysoká míra nelegální emigrace mexického obyvatelstva, a postavení Mexika jako světového producenta drog a omamných látek spojené s existencí velkých drogových kartelů na severu země.

Třetí část práce je zaměřena na deskripci vnějších ekonomických vztahů Mexika s Českou republikou. Pozornost je věnována podrobnému rozboru zahraničního obchodu od roku 1948 po rok 2014, jeho objemu a komoditní struktuře vývozu i dovozu. V následující podkapitole je provedena korelační analýza závislosti importu na výši HDP

v obou zemích a závislosti importu na vývoji směnného kurzu koruny vůči americkému dolaru. K vyjádření vzájemné závislosti mezi proměnnými je sestaven jednoduchý bodový graf se spojnicí trendu a dopočítán Pearsonův korelační koeficient. V další části jsou popsány bilaterální smlouvy uzavřené mezi Mexikem a Československou, respektive Českou republikou. Na závěr je uveden přehled stavu přímých zahraničních investic mezi těmito zeměmi od počátku tohoto století po současnost.

Závěr práce poté shrnuje všechny poznatky a empirické výsledky, kterých bylo dosaženo v předchozích kapitolách.

2 Teoretická východiska vnějších ekonomických vztahů

Tato kapitola je zaměřena na popis teorií zahraničního obchodu, jeho podstaty, funkcí a vývoje vybraných teorémů a modelů. Rovněž osvětluje faktory ovlivňující zahraniční jak vnější ekonomické vztahy, tak zahraniční obchod a vliv autonomních a smluvních nástrojů.

2.1 Podstata zahraničního obchodu

Zahraniční obchod je nejstarší a nejrozšířenější forma vnějších ekonomických vztahů. Tato část oběhu zboží je specifikována tím, že překračuje hranice jednotlivých států či ekonomických celků. Předmětem zahraničního obchodu je především zboží, dále nejrůznější poskytované služby a práva duševního vlastnictví. Spojuje vnitřní hospodářství země se světovou ekonomikou a hraje důležitou roli v mezinárodní dělbě práce a rozvoji výrobních sil.

Z mikroekonomického hlediska jsou realizátory zahraničních obchodů firmy, které dováží, či vyvážejí zboží. Na regulaci těchto zahraničně obchodních vztahů dohlíží jednotlivé státy. Tuto regulaci provádí státy především z důvodů ochranných a fiskálních. Z pohledu firem se zahraniční obchod realizuje především za účelem zvyšování zisků a pronikání na nové trhy, případně také ze zahraničí dovážet levnější vstupní materiály a polotovary. Snahou státu v této oblasti je udržet ekonomickou rovnováhu země. Zahraniční obchod přímo ovlivňuje vnější rovnováhu země, zachycenou ve vyrovnané platební bilanci (skrže její obchodní bilanci a bilanci služeb) a ve stabilitě devízového kurzu. Kromě vnější rovnováhy také nepřímo ovlivňuje rovnováhu vnitřní, neboť kupříkladu zvýšení exportní výkonnosti země je často doprovázeno růstem zaměstnanosti a lze pozorovat také dopad na zlepšení obchodně politického klimatu.

Zahraniční obchod hraje důležitou roli v ekonomikách zemí, míra závislosti se však u jednotlivých zemí liší. Závisí to především na velikosti dané ekonomiky, její otevřenosti a vyspělosti. Míra otevřenosti se určuje podílem vývozu a dovozu na souhrnných agregátech ekonomické aktivity dané země. Velikost ekonomiky se posuzuje dle celkové rozlohy daného státu, zahrnující jak pevninu, tak vodní plochy¹.

---

¹ FOJTÍKOVÁ, Lenka. *Zahraničně obchodní politika ČR: historie a současnost (1945-2008)*. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-128-4.

2.2 Funkce zahraničního obchodu

Zahraniční obchod plní v ekonomikách zemí zejména tři funkce, a to:

- transformační,
- transmisní,
- růstovou.

Funkce **transformační** je založena na utváření vnitřní ekonomické rovnováhy, což spočívá v tom, že zahraniční obchod mění strukturu domácí produkce ve strukturu, která je v oblasti užití žádoucí. Importem nedostatkového zboží či surovin může daná země překonat své limity, které jsou dány jak jejími přírodními podmínkami (zde řadíme např. klimatické podmínky či nerostné bohatství), tak i podmínkami ekonomickými (zde se řadí např. úroveň kvalifikace pracovní síly, technologická vyspělost výroby apod.).

Funkce **transmisní** je označována jako vyšší typ funkce transformační. Spočívá tedy v překonávání limitů dané země v oblastech přenosů informací, poznatků, stimulů a kritérií v rozhodování a chování ekonomických subjektů v dané zemi. V současné době je tato funkce uváděna jako jedna z nejdůležitějších.

Funkce **růstová** spočívá v utváření specializace dané země. Tato funkce je důležitá zejména u malých ekonomik, kdy je struktura jejich domácí ekonomiky silně ovlivňována velikostí exportu a konkurenceschopností jejich výrobků na zahraničních odbytích.

Nutno také dodat, že zahraniční obchod může v některých případech působit také jako **bariéra ekonomického růstu**, neboť import může způsobovat snižování produkce domácích výrobců. Export a import přímo ovlivňuje výši dosaženého národní důchodu a to obecně tak, že export výrobků a služeb národní důchod zvyšuje, zatímco import hodnotu dosaženého HDP naopak snižuje².

---

² FOJTÍKOVÁ, Lenka. *Zahraničně obchodní politika ČR: historie a současnost (1945-2008)*. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-128-4.

2.3 Historický vývoj teorií zahraničního obchodu

Významný vliv na hospodářskou politiku v období 16. až 18. století měl **merkantilismus**. Kvůli své rozporuplnosti ho nelze označit za školu ekonomického myšlení, jeho stopy lze sledovat v hospodářských politikách jednotlivých zemí dodnes. Zahraniční obchod označovali merkantilisté jako hru s nulovým součtem. Vycházeli přitom z myšlenky, že světové bohatství je neměnné a cíle hospodářské politiky země má být přerozdělování tohoto bohatství ve prospěch domácí ekonomiky. Neuvědomovali si fakt, že mezinárodní dělba práce vede ke zvyšování celkového bohatství, která je tak prospěšná všem zúčastněným zemím.

Ranní merkantilisté prosazovali zákaz vývozu drahých kovů ze země. Pozdější představitelé již měli umírněnější názory. Hlavním představitelem je **Thomas Mun**, který již zastával názor, že není účelné mít aktivní obchodní bilanci se všemi státy, ale stačí dosáhnout aktivní obchodní bilanci celkově. Vyvrátil také nutnost zákazu vývozu drahých kovů ze země, naopak zdůraznil výhodnost reexportů, kdy země nejprve vyveze zlato, aby získala suroviny, které doma zpracuje a poté vyveze hotové výrobky a zlato se jí navrátí. Rovněž poukázal na fakt, že zvyšování množství peněz v domácí ekonomice vede k růstu cenové hladiny a následnému snižování cenové konkurenceschopnosti domácích výrobců.

Jedním z nejvýznamnějších příspěvků do teorie zahraničního obchodu se stala **kvantitativní teorie peněz**, kterou v 18. století formuloval skotský filozof **David Hume**, který tímto navázal na myšlenky Thomase Muna. V této teorii Hume osvětluje, jak růst množství peněz v ekonomice povede až ke snižování salda obchodní bilance. Dále se ve svých dílech zabýval myšlenkami výhodnosti zahraničního obchodu pro všechny zúčastněné země a poprvé nastínil základy pro princip absolutní výhody.

Velkým kritikem merkantilistů byl v 18. století **Adam Smith**, který je považován za zakladatele klasické politické ekonomie. Za jeho nejvýznamnější příspěvek k oblasti teorie zahraničního obchodu je považována jeho formulace o **teorii absolutních výhod**. V ní Smith tvrdí, že by se každá země měla specializovat na produkci výrobků, které je schopna vyrábět s menšími náklady než ostatní země. Tyto výrobky pak budou vyvezeny do zemí, pro které je jejich produkce dražší, a naopak budou do země dovezeny produkty vyrobené s menšími náklady, než by bylo možné v dané zemi. Za nedostatek této teorie je považován fakt, že Smith pracoval s **pracovní teorií hodnoty**, která počítá s tím, že

hodnota výrobku je dána pouze množstvím práce vynaložené na jeho výrobu, což je velké zkreslení reality.

To, že mezinárodní obchod je výhodný i pro země, které nemají žádnou absolutní výhodu, popsal na počátku 19. století **David Ricardo** ve své **teorii komparativních výhod**. Komparativní výhodu lze definovat jako relativně největší absolutní výhodu, pokud nastane situace, že jedna země má absolutní výhodu při výrobě daných komodit. Naopak ji lze definovat také jako relativně nejmenší absolutní nevýhodu, pokud má daná země absolutní nevýhodu při výrobě porovnávaných komodit.

Na Davida Ricarda později navázal **John Stuart Mill**, který rozšířil teorii komparativních výhod o **teorii reciproční poptávky**. V této teorii pracuje Mill s myšlenkou, že vzájemná poptávka zemí po dovozu bude rozhodující pro konečnou výši mezinárodního směnného poměru. Zastával fakt, že velikost reciproční poptávky po dovozech bude nejvíce závislá na velikosti a vyspělosti jednotlivých ekonomik.

Klasické teorie zahraničního obchodu byly později doplněny teoriemi ekonomie **neoklasické**. Zatímco klasické teorie počítaly pouze s jedním výrobním faktorem a to prací, zásadní změnou u neoklasických teorií je zahrnutí **faktoru kapitálu** do těchto modelů. Za jedno z nejvýznamnějších doplnění klasických teorií je považován **Heckscherův a Ohlinův model**. Ten vychází z následujících předpokladů:

- každá země je relativně odlišně vybavena výrobními faktory,
- výrobky lze rozdělit podle jejich výroby na **kapitálově náročné** a **pracovně náročné**,
- výrobní technologie jsou v každé zemi pevně dány a nelze nahrazovat práci kapitálem a naopak,
- pohyblivost výrobních faktorů mezi jednotlivými zeměmi je značně limitována.

Tento model stojí na myšlence, že v zemi, která je relativně lépe vybavena kapitálem, bude kapitál relativně levnější a tato země by se měla zaměřit na produkci kapitálově náročných výrobků. Naopak poté platí, že země relativně lépe vybavená prací, by se měla zaměřit na produkci pracovně náročných výrobků.

Kritici tohoto modelu se opírají převážně o fakt, že ve skutečnosti je možné **nahrazovat práci kapitálem** a naopak, a také předpoklad pohyblivosti kapitálů se odlišuje od reality, kdy je kapitál téměř dokonale mobilní.

Na Heckscherův a Ohlinův model přímo navázal **Stolper a Samuelson s teorémem** o změně světových cen. Ten vychází z myšlenky, že pokud porostou ceny kapitálově náročných výrobků, dojde ke snížení produkce pracovně náročných výrobků, tím pádem poroste poptávka po kapitálu a poptávka po práci klesne. To následně povede k absolutnímu i relativnímu růstu důchodů vlastníků kapitálu a naopak k relativnímu poklesu reálných mezd pracovníků. Absolutní pokles reálných mezd závisí na tom, zda je daná země orientovaná na produkci kapitálově či pracovně náročných výrobků.

Ve státě orientovaném na kapitálově náročné výrobky dojde k rozšíření výroby a patrně také ke zvýšení vývozu a zlepšení směnných relací. Při současném omezení výroby pracovně náročných výrobků dojde ke zvýšení jejich dovozu ze zahraničí. V zemi zaměřené na pracovně náročné výrobky způsobí růst cen kapitálově náročných výrobků omezení produkce pracovně náročných výrobků, následně dojde k omezení dovozu i vývozu a zhoršení směnných relací.

Na Heckscherův a Ohlinův model navázal taktéž **teorém o vyrovnaní cen výrobních faktorů**. Tento teorém je rozšířením modelu o vliv mezinárodního obchodu na ceny domácích výrobních faktorů a vyplývá z něj, že zapojení země do mezinárodní dělby práce vede ke zvýšení spotřebních možností obyvatel a zároveň také ke změně struktury rozdělení důchodů. Je zde také nepřímo popsán **význam protekcionismu**, jakožto důsledek toho, že vlastníci kapitálu budou podporovat pro jejich zájmy prospěšný volný obchod, zatímco vlastníci práce právě naopak.

V teorému je také vysvětleno, že k **vyrovnaní cen výrobních faktorů** v důsledku volného zahraničního obchodu dojde napříč **všemi zeměmi**, neboť tam, kde byl kapitál levný, dojde v důsledku rozšiřování výroby kapitálově náročných výrobků k růstu ceny kapitálu i k růstu ceny práce. V zemi, kde je kapitál vzácný a drahý, dojde v důsledku specializace na pracovně náročné výrobky k růstu ceny práce a poklesu ceny kapitálu.

Vedle teoretických modelů klasické a neoklasické školy vznikaly také **alternativní teorie**, které bývají často v rozporu s myšlením hlavního proudu a opírají se o to, že

klasické a neoklasické teorie jsou založeny na nesplnitelných předpokladech a tudíž jsou mnohdy nevyužitelné pro praktickou hospodářskou politiku.

Německý ekonom **Friedrich List** přišel na základě svých poznatků o zapojení Německa do mezinárodního obchodu s **teorií dětských odvětví**. List došel k závěru, že ekonomika by se neměla plně otevřít zahraničnímu obchodu, dokud se její průmysl nestane dospělým, neboli schopným konkurence. Zastával názor, že zaostalá země není schopna vybudovat domácí konkurenceschopný průmysl, pokud není dočasně chráněna před konkurencí z průmyslově vyspělých zemí. Listova doporučení se stala obecně akceptovatelnou ochranářskou teorií. Problém s aplikací této teorie spočívá v tom, že vláda zpravidla nemá dostatek informací na to se správně rozhodnout, která odvětví a na jak dlouho mají být chráněna. Mnohdy také dojde k tomu, že tato protekcionistická opatření se dočkají zpětné reakce ze strany druhých států a mohou tedy vyústit k růstu domácích cen a tedy k snížení reálných příjmů obyvatel.

Indický ekonom **Jagdish Bhagwati** ze svých poznatků o firmách z rozvojových zemí došel k vytvoření **teorie zbídačujícího růstu**. V této teorii tvrdí, že firmy z rozvojových zemí reagují na změnu světových cen produkce opačně, než jak vyplývá z neoklasických teorií. Tito výrobci při poklesu světových cen zvyšují svou produkci a objem vývozu, aby kompenzovali snížení příjmů v důsledku poklesu cen. To následně vede k tlaku na další snížení světových cen a vzniká tak kruh, který vede ke zhoršení směnných relací země. Výrobci z rozvojových ekonomik tak musí vynaložit stále více práce, aby si udrželi stejnou úroveň příjmů.

Otázkou rozvojových ekonomik se zabýval i argentinský ekonom **Raul Prebisch**, který se pokusil vysvětlit tradiční problémy těchto zemí, zejména v oblasti zhoršujících se směnných relací, kdy ceny surovin a potravin rostou daleko pomaleji než ceny průmyslových výrobků. Prebisch rozdělil svět na dvě skupiny a to na **periferie**, kde se řadí rozvojové ekonomiky, a **centra**, kde se řadí ekonomiky vyspělé. Vývoz periferií se z drtivé většiny skládá z výrobků s nízkou přidanou hodnotou a naopak centra vyváží převážně výrobky s vysokou přidanou hodnotou. Důchodová pružnost poptávky po výrobcích s vysokou přidanou hodnotou je vyšší než po výrobcích s nízkou přidanou hodnotou, tudíž růst důchodu povede k většímu zvýšení poptávky po průmyslových výrobcích. Důsledkem

tohoto je rychlejší růst cen průmyslových výrobků a následné zhoršení směnných relací periferních států³.

2.4 Faktory ovlivňující vnější ekonomické vztahy a zahraniční obchod

Vnější ekonomické vztahy zemí jsou ovlivněné celou řadou faktorů, které lze rozdělit na dvě základní skupiny: **objektivní** a **subjektivní**.

Objektivní vlivy jsou dány především přírodními podmínkami dané země, kde řadíme kupříkladu geografickou polohou a geografický charakter státu, přístup k moři a splavnost řek (tedy přístup k levné dopravě), klimatické podmínky, přírodní bohatství (výskyt drahých kovů, železných rud aj.), energetické zdroje, dostatek vody apod. Všechny tyto jevy je třeba brát v potaz a zohlednit při tvorbě zásadních národohospodářských koncepcí daného státu. Mezi objektivní faktory se řadí také ekonomická vyspělost měst a venkova a rozdíly mezi nimi, technická vyspělost a vzdělanost.

Mezi subjektivní faktory ovlivňující vnější ekonomické vztahy se řadí především vliv samotného státu, jeho institucí a orgánů, jež se snaží využívat, modifikovat, eliminovat a upravovat faktory objektivní. Vývoj mezinárodního obchodu postupně způsobil, že státní zásahy jsou ve vnějších ekonomických vztazích již nezbytné. Ekonomickou politiku v této oblasti dělíme do dvou skupin a to politiku **liberální** a politiku **protekcionistickou**⁴.

Liberalismus se vyznačuje volným svobodným obchodem, kdy jsou odstraněny překážky obchodu, tarifní i netarifní bariéry, pro zahraniční konkurenty jsou otevřeny všechny sektory vnitřního trhu a odstraněny jsou přímé i nepřímé podpory státu do všech oblastí ekonomiky. Tento přístup může mít na ekonomiku pozitivní i negativní dopady. Obecně to vede k propuštění zahraničních vlivů na domácí trh, k růstu specializace a realizace komparativních výhod mezinárodní dělby práce. Sníží se spotřebitelské ceny, do jisté míry se stabilizují ceny, avšak může dojít ke snížení mezd pracovníků či k růstu nezaměstnanosti. Ekonomika se může stát závislou na strategických dovozech a tím i více zranitelnou.

---

³ KALÍNSKÁ, Emilie a Ludmila ŠTĚRBOVÁ. *Mezinárodní obchod: (pro 2MO 301)*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1299-0.

⁴ SVATOŠ, Miroslav. *Zahraniční obchod: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2708-0.

Protekcionismus je na druhou stranu chápán jako obchodně politický směr chránící domácí ekonomiku tím, že filtruje tyto negativní vnější vlivy ze zahraničí. Stejně jako u liberalismu, i zde jsou dopady na domácí ekonomiku jak pozitivní, tak i negativní. Obecně protekcionismus vede ke konzervaci stereotypů ve výrobě, k zamrznutí struktury výroby a její kvalitativní úrovni, potlačení konkurence pro domácí výrobce a vytvoření skleníkového prostředí pro, již výše zmíněná, dětská odvětví. Dále stát nemůže čerpat komparativní výhody z mezinárodní dělby práce, hrozí zpomalení technologického pokroku, růst výrobních i spotřebitelských cen, zvýšení mezd či zaměstnanosti. Ekonomika je více soběstačná a je vyloučena závislost na zahraničních zdrojích.

Extrémní formou protekcionismu je **autarkie**, při jejíchž aplikaci v hospodářské politice stát neprovádí žádnou obchodní politiku, neboť je zcela uzavřen před dovozy i vývozy zboží. Tato politika obvykle vede ke konzervaci chudoby ve státě, zaostávání technologické úrovně a nárůstům výrobních nákladů⁵.

Faktory ovlivňující vývoj zahraničních trhů, které lze označit také jako konjunkturální faktory, je možno dělit do více různých skupin. Podle **délky období**, v němž ovlivňují situaci na trhu, dělíme tyto faktory na:

- dlouhodobé (trendové),
- cyklické (vyplývají z hospodářského cyklu),
- krátkodobé (nepodléhají trendu, jsou pouze sezónní, nahodilé).

Toto dělení faktorů podle délky období, v němž působí na situaci na trhu, je významné z hlediska prognóz ohledně budoucího vývoje dané ekonomiky.

Podle ekonomického hlediska a významu lze dělit základní faktory ovlivňující zahraniční obchod do těchto skupin:

- výrobní oblast (zde řadíme především výši HDP, objem průmyslové výroby, objem výroby v dalších jednotlivých odvětvích apod.),

---

⁵ KALÍNSKÁ, Emilie a Ludmila ŠTĚRBOVÁ. *Mezinárodní obchod*: (pro 2MO 301). Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1299-0.

- investice (zohledňuje se především jejich celkový objem, dynamika investic jako celku nebo dynamika investic jednotlivých odvětví),
- úvěrová a finanční oblast (zde se řadí především vývoj salda platební bilance jako celku i podle měnových oblastí, vývoj úvěrového salda, pohyb úrokových sazeb, velice významnou roli hraje vývoj devizového kurzu, vývoj oběživa)
- konečná spotřeba (z této skupiny je zahraniční obchod ovlivňován především podle jednotlivých druhů spotřeby a vývoje mezd a platů spotřebitelů),
- ceny (zde se řadí převážně vývoj domácích cen, vývoj exportních a importních cen, stav reálných směnných relací a ceny konkurenčních vývozu)⁶.

2.5 Autonomní nástroje obchodní politiky

Autonomní nástroje obchodní politiky jsou specifikovány jako jednostranná autonomní opatření jednotlivého státu. Používány jsou za účelem ochrany a podpory tuzemských výrobců. Jejich zavedení má za úkol omezit dovoz konkurenceschopného zboží zahraničních výrobců a podpořit vývoz zboží producentů z tuzemska. Obecně jsou tyto nástroje rozdělovány na dvě skupiny a to na tarifní a netarifní.

2.5.1 Tarifní nástroje

Mezi tarifní nástroje zahraničního obchodu zařazujeme cla, celní kvóty, celní stropy, daně, dávky a poplatky. Clo je definováno jako peněžní částka, kterou stát vybírá od firem při dovozu, či popřípadě vývozu zboží. Historicky byly tarifní nástroje nejčastěji používanou restrikcí zahraničního obchodu. V posledních letech ovšem jejich význam klesá a jsou stále více nahrazovány jinými typy restriktivních nástrojů. Tento úpadek tarifních nástrojů je zaviněn především množstvím celních uskupení a dohod o volném obchodu mezi jednotlivými státy.

Země používají tarifní nástroje zejména ze čtyř důvodů. Prvním z těchto důvodů je **odrazení zákazníků od spotřeby** určitého zboží. Zavedením cla se dané dovážené zboží stává relativně drahé, což vede k poklesu jeho spotřeby. Druhým důvodem pro zavedení tarifního nástroje je **zvýšení státních příjmů**. Mnoho rozvojových zemí stále používá

---

⁶ KUTSCHERAUER, Alois. *Regionální ekonomická analýza a prognóza*. 2. vyd. Ostrava, 2004. Studijní texty. VŠB-Technická univerzita Ostrava, Fakulta ekonomická, Katedra regionální a environmentální ekonomiky

tento nástroj, aby zvýšili podíl z těchto příjmů k financování státních výdajů. Třetím důvodem pro použití tohoto nástroje je situace, kdy se saldo obchodní bilance daného státu nachází v deficitu a tímto krokem vláda omezí dovoz zboží za účelem **eliminace deficitu**. V tomto případě pak dochází k zavedení cla na všechny dovážené produkty bez rozdílu. Čtvrtým a zároveň nejčastějším důvodem je používání tarifních nástrojů za účelem **ochrany domácích výrobců**. Uvalením cla na dovážené zboží se domácí produkty stávají oproti zahraničním levnějšími a tuzemští výrobci tak mohou ovládnout větší část domácího trhu⁷.

V praxi rozlišujeme tři základní celní modifikace a to – clo vázané, aplikované a průměrné. **Vázané clo** je takové, jehož zavedení a výše byla ujednána při liberalizačních vyjednáváních. **Aplikované clo** je to, které bylo následně na dovoz resp. vývoz skutečně uvaleno. **Průměrné clo** vyjadřuje průměrnou úroveň celní ochrany na daný výrobek v rámci jednoho časového pásma či v rámci skupiny zboží.

Clo je možno členit podle mnoha dalších hledisek. Podle účelu zavedení cla jej dělíme na **fiskální**, které plní funkci v zajišťování zdrojů k financování státních výdajů, a **ochranné**, jehož funkce spočívá pouze v zajištění ochrany domácích výrobců před zahraniční konkurencí.

Další možností dělení cla je podle **způsobu výpočtu**. Clo **valorické** je dáno jako určité procento z fakturované částky za zboží. Clo **specifické** je stanoveno pevnou částkou za fyzickou jednotku (např. za kus, za barel apod.). **Diferenciované** clo je definováno jako diferenciované valorické clo, kdy je jeho sazba stanovena v procentech, ale jeho výše je odstupňovaná podle různých cen téhož druhu zboží. Též může být dáno jako diferencované specifické clo, jehož sazba je určená za fyzickou jednotku, avšak je také odstupňovaná podle různých cen za tentýž druh zboží. Posledním typem v tomto členění je **clo smíšené**, které je kombinací cla valorického a specifického.

Clo je možno členit také podle **směru pohybu** výrobků. V tomto případě pak rozlišujeme clo **dovozní**, které je označováno za nejvýznamnější obchodně politický nástroj. Dalším typem je clo **vývozní**, které je na zboží uvalováno zejména z důvodu finančních, nebo k zamezení vývozu surovin a polotovarů ze země. Posledním typem je clo

---

⁷ YARBROUGH, Beth V. and Robert M. YARBROUGH. *The World Economy: International Trade*. 7th ed. Missouri: Create Space Independent Publishing, 2013. ISBN 978-1-4895-3806-2.

tranzitní neboli průvozní, která plnila zejména fiskální účel, ale s rozvojem dopravy byla tato cla ve vyspělých zemích postupně rušena.

Významným členěním cla je také podle hlediska **stupně regulace**. Zde rozlišujeme dva typy cel a to clo autonomní a smluvní. **Autonomní** cla jsou taková, která jsou aplikována samostatným rozhodnutím státu na takové země, s nimiž daný stát nemá uzavřeny žádné smluvní závazky, a tyto země nejsou členy Světové obchodní organizace. **Smluvní** cla jsou potom taková, která jsou aplikována po vzájemné dohodě dvou či více států.

K dalším tarifním nástrojům řadíme celní kvóty, celní stropy, daně a další poplatky. **Celní kvóty a celní stropy** jsou dané kombinací tarifních a netarifních nástrojů. Při tomto opatření je možné dovážet určitý druh zboží na daný trh za zvýhodněnou celní sazbu, avšak pouze do stanovené kvóty. Po překročení této kóty je zboží stále možno dovážet, ovšem již s vyšším clem. **Daně a celní poplatky** se vybírají v souvislosti s použitím celního prostoru a jako poplatky za uskutečněné celní řízení⁸.

2.5.2 Netarifní nástroje

Za netarifní překážku je považováno každé další opatření (kromě celních), které může ovlivnit volný obchod. Řadíme zde především vývozní a dovozní kvóty, vývozní subvence, technické a administrativní překážky a další restriktivní opatření zahraničního obchodu. Původně se vyvinuly jako doplněk k tarifním nástrojům, dnes však již jejich význam převyšuje význam tarifních opatření. Seznam těchto opatření je obsáhlý a stále se rozrůstající, neboť v politikách států přibývají stále nová opatření. Důvod jejich rostoucího významu spočívá zejména v tom, že tyto nástroje jsou méně regulovány Světovou obchodní organizací, a za další jsou tyto nástroje často používány jako určitá forma diskriminace, které státy používají cíleně proti jimi vybraným zemím⁹.

Podle klasifikace UNCTAD (Konference OSN pro obchod a rozvoj), jsou netarifní opatření rozdělena do těchto základních skupin:

- **paratarifní opatření** (dodatečné daně a přírážky, opatření ke kontrole cen, povolení dovozu v návaznosti na exportní výkonnost aj.),

---

⁸ FOJTÍKOVÁ, Lenka. *Zahraničně obchodní politika ČR: historie a současnost (1945-2008)*. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-128-4.

⁹ YARBROUGH, Beth V. and Robert M. YARBROUGH. *The World Economy: International Trade*. 7th ed. Missouri: Create Space Independent Publishing, 2013. ISBN 978-1-4895-3806-2.

- **finanční opatření** (administrativní stanovení cen, antidumpingová opatření, požadavek placení předem, restrikce na alokaci deviz aj.),
- **automatická licenční opatření** (automatické licence a monitorování dovozu),
- **kvantitativní opatření** (zavedení kvót, zákazy dovozu, zákazy vývozu, omezení vývozu aj.),
- **monopolistická opatření** (stanovení jediné dovozní organizace, povinné využití národních služeb v pojištění, dopravě aj.),
- **technická, sanitární a fytosanitární opatření** (technická regulace, požadavky na nezávadnost potravin a zachování zdraví zvířat a rostlin aj.),
- **opatření na kontrolu výroby a vývozu** (výrobní a vývozní subvence, zákaz vývozu aj.).

Podle OECD se stále zvyšuje podíl používaných administrativních opatření. Nejvíce jsou netarifní opatření zaváděna v obchodě se strojírenskými a zemědělskými a chemickými produkty¹⁰.

2.6 Smluvní nástroje obchodní politiky

Smluvní nástroje obchodní politiky slouží k regulaci vzájemného obchodu mezi dvěma či více státy. Základní formou těchto nástrojů je **mezinárodní smlouva**, jež je prostředkem zajišťující tuto regulaci. Hlavními subjekty, které zajišťují sjednání těchto mezinárodních smluv, jsou jednotlivé státy. Jejich platnost bývá **dlouhodobá**, často z možností automatického prodlužování. Smlouvu lze vypovědět jednostranně a to v šestiměsíční výpovědní lhůtě, či po vzájemné domluvě všech stran. Při případném propuknutí války je platnost smlouvy pozastavena, ale nezaniká.

Obchodní smlouvy mohou nabývat více forem. Jednou z nich je **mezistátní úmluva**, která slouží k pokrytí široké spolupráce v různých oblastech, např. úmluvy o vědecko-technické spolupráci, smlouvy o ochraně investic aj. **Obchodní dohody** jsou

---

¹⁰ KALÍNSKÁ, Emilie. *Mezinárodní obchod v 21. století*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3396-8.

typem krátkodobé smlouvy a zaměřují se většinou na obchod s určitými komoditami. Zvláštním typem obchodních dohod jsou **mezinárodní dohody surovinové**, které slouží k úpravě vztahů mezi producenty určité surovinové či zemědělské komodity např. kávy, kakaa aj. Další formou smluvních nástrojů jsou **platební dohody**, které jsou sjednávány v případě, že tato otázka již není řešena ve vzájemné obchodní dohodě. Pomocí platebních dohod se ošetřuje vzájemné vyrovnávání pohledávek a závazků, zúčtovací měna, úročení apod.

Společným rysem všech smluvních nástrojů obchodní politiky je stanovení podmínek pro realizaci vzájemného obchodu, vyhovující všem zúčastněným stranám. Uzavírání těchto dohod bývá přínosné pro všechny země neohledně na jejich velikost, byť často dochází k prosazení zájmů ekonomicky silnějších subjektů¹¹.

2.7 Dílčí shrnutí

Zahraniční obchod je nejstarší a nejrozšířenější formou vnějších ekonomických vztahů. V ekonomikách zemí plní funkci tranzitivní, transmisní a růstovou. Vývoj teorií o zahraničním obchodu sahá do 16. století, kdy vlivem zámořských objevů rostl také význam zahraničního obchodu. Vnější ekonomické vztahy jsou ovlivňovány mnoha faktory, které v zásadě dělíme na objektivní a subjektivní. Na zahraniční obchod působí spousta faktorů, které lze dělit z hlediska délky období, v němž ovlivňují situaci na trhu, a z hlediska ekonomického významu. Zahraniční obchod mezi jednotlivými státy je regulován nástroji autonomními, které se dále dělí na tarifní a netarifní, a nástroji smluvními.

---

¹¹ FOJTÍKOVÁ, Lenka. *Zahraničně obchodní politika ČR: historie a současnost (1945-2008)*. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-128-4.

3 Charakteristika Mexika

V následující kapitole jsou nejprve rozebrány základní teritoriální informace o zemi, dále historický vývoj v 19. a 20. století, ekonomická charakteristika a současná problémová témata v podobě nelegální drogové produkce a otázky americko- mexické hranice.

3.1 Základní teritoriální informace

Mexiko, oficiálním názvem **Spojené státy mexické**, se rozkládá na kontinentu Severní Amerika. Svou rozlohou 1 972 447 km² se řadí na třinácté místo nejrozsáhlejších států na světě a je zhruba pětadvacetkrát větší než Česká republika. Nejpočetnější skupinu obyvatel, z celkového počtu **122,3 miliónu**, tvoří indiánsko-hispánští míšenci, dále je zde početná skupina obyvatelstva evropského původu a etnických Indiánů. Většina obyvatel vyznává katolické náboženství (92 %), či se hlásí k protestanství (7 %). Mexiko je nejlidnatějším státem ze všech latinskoamerických zemí, které používají jako svůj úřední jazyk **španělštinu**. Taktéž se zde stále hovoří 89 indiánskými jazyky. Jako oficiální měna se používá **mexické nové peso** (MXN), které se dále dělí na menší jednotku 100 centávů. Mexiko je **federální prezidentskou republikou**, která se skládá z 31 států s omezenou samostatností a Federálního distriktu v čele s předsedou vlády hlavního města **Ciudad de México**. V hlavním městě a jeho přilehlém okolí žije až okolo 20 miliónů lidí, do Federálního distriktu však spadá pouze něco málo přes 11,2 miliónů obyvatel. Mezi další města s počtem obyvatel v řádech miliónů patří Guadalajara, Monterrey, Puebla či León¹².

3.2 Historický vývoj země v 19. a 20. století

Od první poloviny 18. století začaly vyšší vrstvy kreolů (obyvatelé narozeni na americkém kontinentu rodičům španělského původu, žijících na území tehdejšího Nového Španělska) vyjadřovat nespokojenost s tím, že všechnen vliv a zisky ve státní správě náleží Španělům. Tendence k získání samostatnosti na Španělsku začaly později sílit také díky revolučním událostem ve Spojených státech amerických a Francii. Katolický kněz **Miguel Hidalgo y Costilla** vyzval v roce 1810 ke svržení tehdejší vlády, čímž fakticky rozpoutal

---

¹² MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Mexiko*. [online]. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2015 [cit. 30. 1. 2015]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/severni_amerika/mexiko/index.html

válku za nezávislost. Po jedenácti letech bojů Španělsko kapitulovalo a v roce 1821 podepsalo **smlouvu z Córdoby** a následně také **Deklaraci nezávislosti Mexického císařství**. Rozsah tehdejšího císařství je obsažen v příloze č. 1. Po roce dohadů a nestability byl císařem korunován **Augustín de Iturbide**, který ovšem od počátku své vlády čelil tvrdé opozici, až byl v březnu 1823 donucen abdikovat. V roce 1824 pak byla vyhlášena federativní republika s republikánskou ústavou.

Roku 1835 generál **Antonio López de Santa Anna** nahradil federální ústavu centralistickými ústavními zákony, čímž se přiklonil na stranu konzervativců. Tímto krokem popudil anglosaské obyvatele žijící především na území Texasu, kteří dlouhodobě usilovali o větší autonomii a nesouhlasili s postupující centralizací. Vypukla válka za nezávislost Texasu, kterou generál Santa Anna prohrál a roku 1845 se Texas stal 28. státem USA. Tato událost následně vyvolala válku Mexiko – USA, která skončila porážkou Mexika. Na základě mírové smlouvy z roku 1848 byla ustanovena řeka Río Grande jakožto hranice mezi oběma zeměmi a za sumu 25 miliónů dolarů postoupilo Mexiko Spojeným státům 55 % svého dosavadního území (to zahrnovalo území dnešních států Kalifornie, Nové Mexiko, Arizona, Nevada, Utah, většiny Colorada, jihozápadu Wyomingu a Kansasu, západu Oklahomy a později sporná příhraniční území).

Liberální vláda v roce **1857** prosadila **novou ústavu**, zaměřenou proti katolické církvi a posilující práva jedince, která zůstala v platnosti dalších 60 let. Silná reakce konzervativní opozice proti nové ústavě přerostla v první mexickou občanskou válku, která trvala tři roky a během níž se v roce 1858 stal prezidentem jeden z vůdců liberálního hnutí, **Benito Juárez**. V roce 1864 se **Napoleon III.** pokusil obnovit evropskou kontrolu nad Mexikem a za pomoci francouzských jednotek dosadil na mexický trůn **Maxmiliána I.**, císaře mexického. Ten měl k zemi velice vřelý vztah, setkal se však se silnou liberální opozicí. Roku 1867 je císařství poraženo, císař odsouzen k smrti a k moci se vrací prezident Benito Juárez. Během jeho druhého vládního období zaznamenalo Mexiko politickou i ekonomickou stabilizaci a prošlo reformami s cílem zmírnit sociální nerovnosti, zlepšit pozici rolníků a indiánů a snížit vliv katolické církve.

Konec 19. a počátek 20. století je spojen s téměř třemi desetiletími vojenské diktatury **Porfiria Díaze**, který si dokázal vypěstovat silný kult osobnosti. Během **porfiriátu** (takto je označováno 27 leté období jeho diktatury) prošla země ekonomickou transformací a počáteční industrializací, vzrostl příliv zahraničních investic (především

z USA a Francie) a zvýšil se objem exportu. Uvolnění trhu s pozemky a změny v zemědělské produkci nakonec vedly ke zhoršení ekonomické situace. Díky výstavbě železnic navíc docházelo k prohlubování rozdílů mezi městy a venkovem a ke zvyšování sociálního napětí. Toto napětí spolu s frustrací z diktatury vyvolalo v letech **1910 – 1917 mexickou revoluci**. Rolníci vůdcové revoluce zdůraznili nutnost agrárních reforem a rozdělili půdu mezi venkovany. Tento krok byl naléhavý s ohledem na skutečnost, že v roce 1910 téměř 90 % vesnických rodin nevlastnilo žádné pozemky a přibližně 85 % indiánů ztratilo veškerý svůj majetek. Hlavní postavou revoluce se stal **Francisco Ignacio Madero**, jenž v opozici proti Díazovi založil Národní stranu proti znovuzvolení. V roce 1911 se stal prezidentem a jako svůj hlavní politický odkaz ustanovil zákaz znovuzvolení prezidenta, což se stalo nedotknutelnou součástí mexické politiky. V únoru 1913 byl při politickém puči sesazen a zavražděn. Roku **1917** je vyhlášena **nová ústava**, která je – s četnými reformami – platná dodnes. Podle mnohých hodnocení byla tímto revoluce formálně ukončena. Nová ústava v sobě odrážela řadu vnitřních sporů liberálů a radikálů, usilujících o silnou pozici státu. Prosazeno bylo např. státem zdarma poskytované vzdělání, znárodnění nerostného bohatství, zákaz církevního vlastnictví, zavedení smíšeného vlastnictví, oddělení církve od státu, ochranná práva pro pracující aj. Ústava byla hodnocena jako jednou z nejmodernější ve své době.

Průvodním jevem bezprostředně porevolučního období se stala politická i ekonomická nestabilita, zavraždění byli mnozí revoluční vůdci i prezident. Situace se stabilizovala v roce 1920 s nástupem vlády prezidenta **Álvara Obregóna**, který začal systematicky vytvářet sociální základnu režimu. Rozdělil více pozemků mezi rolníky než jeho předchůdci, zahájil reorganizaci armády s cílem zajistit si její věrnost a začlenil do systému dělnické organizace, které bylo nutno přiklonit si na svou stranu a poté dostat pod kontrolu státu. V červenci 1924 střídá po volbách Obregóna jeho favorit **Plutarco Elías Calles**, který pokračoval v nastartovaných reformách. V roce **1927** se Obregón rozhodl znovu kandidovat na úřad prezidenta, což však bylo v rozporu s ústavou. Díky svému přetrvávajícímu politickému vlivu ovšem přiměl Kongres ke **změně ústavy**, aby bylo možné **znovuzvolení**, pokud se nebude jednat o dvě po sobě bezprostředně jdoucí funkční období. Tento zásah do ústavy vyvolal značnou nevoli, neboť podkopával jeden ze základních revolučních principů.

V roce 1934 se k moci dostal vlivný generál **Lázar Cárdenas**, který jako první prezident kandidoval s určitým volebním programem a na šestiletý mandát (doposud pouze

čtyřleté mandáty). Jedním z jeho nejvýznamnějších politických kroků bylo vyvlastnění zahraničních ropných společností, z nichž byl **vytvořen polostátní podnik PEMEX**, jehož monopol trvá dodnes. Cárdenás také položil pevné základy **korporativismu** (organizace státu založena na spolupráci jednotlivých skupin obyvatelstva), díky čemuž se Mexiko definitivně stalo státem institucí a přestalo být státem osobností. V květnu 1942 byl vyhlášen válečný stav s Německem, Itálií a Japonskem v reakci na potopení dvou mexických tankerů u břehů Floridy¹³. Toho využil tehdejší konzervativní prezident **Manuel Ávila Camacho**, který začal prosazovat politiku národní jednoty ve prospěch národa. Válka zároveň znamenala oživení pro mexické hospodářství, kde probíhala industrializace podle modelu nahrazování importu spotřebního zboží domácí výrobou. Na popud podnikatelů, kteří nelibě nesli stávky svých zaměstnanců, bylo zákonem omezeno právo na stávku, což dle očekávání vyvolalo u dělníků vlnu nevole¹⁴. Camacho se proto rozhodl zavést systém sociálního pojištění, který měl situaci dělníků zlepšovat. **Prezidentským dekretem z roku 1943** byl tak **zřízen Mexický ústav sociálního pojištění**, který funguje dodnes.

V 60. letech vzrostla nespokojenost obyvatel se sociální i politickou situací, což vyústilo v masové demonstrace. Okamžik největší krize legitimacy vlády nastal v říjnu 1968, když armáda zahájila ostrou palbu proti demonstraci studentů v hlavním městě a o život přišly desítky demonstrantů. Toto období znamenalo zahájení tlaku na liberalizaci a demokratizaci mexického politického systému. Během vlády **Díaze Ordaze** se začaly projevovat problémy nerovnoměrné industrializace a ekonomického modelu, například 48 % odvětví vykazující největší produkci v zemi byla zcela nebo částečně pod kontrolou zahraničního kapitálu, což zapříčinilo velkou závislost mexického průmyslu na zahraničí. Velmi významným nástrojem k reaktivaci mexického hospodářského růstu se v 70. letech staly výnosy z těžby ropy, které prudce stouply po objevení nových nalezišť, díky kterým se Mexiko stalo jedním z největších producentů ropy na světě. Prostředky z těchto výnosů vláda vkládala do rozvoje infrastruktury a sociálních programů.

V 80. letech čelila mexická ekonomika hluboké krizi, roční míra inflace dosahovala téměř 100 %, což snižovalo kupní sílu obyvatelstva. V roce 1985 bylo Mexiko postiženo

---

¹³ NĚMEC, Jan a kol. *Politické systémy Latinské Ameriky*. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2010. ISBN 978-80-245-1740-7.

¹⁴ CARDOSO, Fernando Enrique a Enzo FALLETO. *Závislost a rozvoj v Latinské Americe*. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1223-5.

silným zemětřesením, při kterém zahynuly desetitisíce lidí, a odstraňování jeho následků bylo další zkouškou pro nestabilní ekonomiku. V tomtéž roce Mexiko přistoupilo ke **Všeobecné dohodě o clech a obchodu**, čímž byla ukončena protekcionistická politika a ekonomika musela čelit nové zahraniční konkurenci. V důsledku krachu na mexické burze v roce 1987 přistoupila vláda k šokové terapii, razantně snížila veřejné výdaje, zmrazila mzdy a zahájila vlnu privatizace a deregulace s cílem odvrátit hrozící státní bankrot. Od roku 1988 nově zvolený prezident **Carlos Salinas de Gortari** praktikoval politiku sociálního liberalismu více tváří. V zahraničí se Salinas těšil velkému uznání díky své politice ekonomické liberalizace, která zahrnovala například rozsáhlou deregulaci, privatizaci především bankovního a telekomunikačního sektoru, přilákání zahraničních investic a v neposlední řadě podepsání **Severoamerické dohody o volném obchodu** (NAFTA). Druhá tvář, nastavovaná domácí veřejnosti, ovšem zahrnovala politiku odměn osobám či skupinám podporujících prezidenta.

V den vstupu dohody NAFTA v platnost, tj. 1.1.1994, vypuklo povstání v nejhudším státě Chiapas, s požadavky na odstoupení prezidenta, odstoupení od NAFTA, zlepšení hospodářské a sociální situace Chiapasu a vytvoření autonomních oblastí pro indiánské rolníky. Vláda nejprve poslala pětinu mexické armády a za pomoci bombardování zatlačila povstalce do hor. Pod tlakem veřejného mínění však vláda 12. ledna kapitulovala, byl vyhlášen jednostranný klid zbraní. V návaznosti na tyto události byl na mexickou vládu upřen zrak téměř celého světa, díky čemuž byly následné srpnové volby jedny z nejvíce regulérních v celé historii a zúčastnilo se jich doposud rekordních 77 % registrovaných voličů. Necelé tři dny po nástupu nového prezidenta **Ernesta Zedilla** do funkce propukla **finanční krize**, způsobená masivním odlivem kapitálu v důsledku nedůvěry investorů v mexické peso. Finanční krize se následně změnila v ekonomickou krizi a měla negativní vliv i na finanční systémy dalších latinskoamerických zemí (efekt tequilla). V této obtížné situaci se Zedilla rozhodl uskutečnit reformy směřující k demokratizaci politického systému. V roce 1997 tak například občané poprvé volili starostu hlavního města, kterého do té doby vždy jmenoval přímo prezident¹⁵.

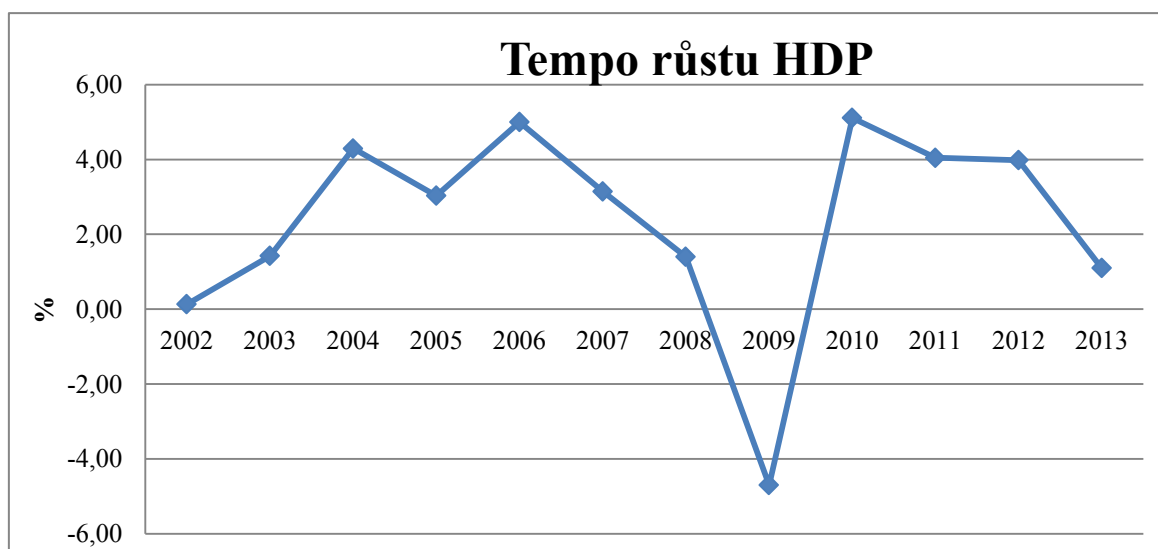
---

¹⁵ NĚMEC, Jan a kol. *Politické systémy Latinské Ameriky*. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2010. ISBN 978-80-245-1740-7.

3.3 Ekonomická charakteristika

Mexiko je otevřenou ekonomikou, kde klíčovou roli hraje především automobilový a ropný průmysl. Podle nominální hodnoty hrubého domácího produktu je mexická ekonomika čtrnáctá největší na světě a druhá největší v Latinské Americe. Země je členem mnoha mezinárodních organizací jako např. Organizace spojených národů (OSN), Mezinárodního měnového fondu (IMF), Světové obchodní organizace (WTO), Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), Severoamerické zóny volného obchodu (NAFTA), Organizace Spojených národů pro vzdělání, vědu a kulturu (UNESCO), Skupiny G8 + 5, Pacifické aliance a mnoha dalších¹⁶.

Graf 3.1 Růst HDP v období 2002 - 2013

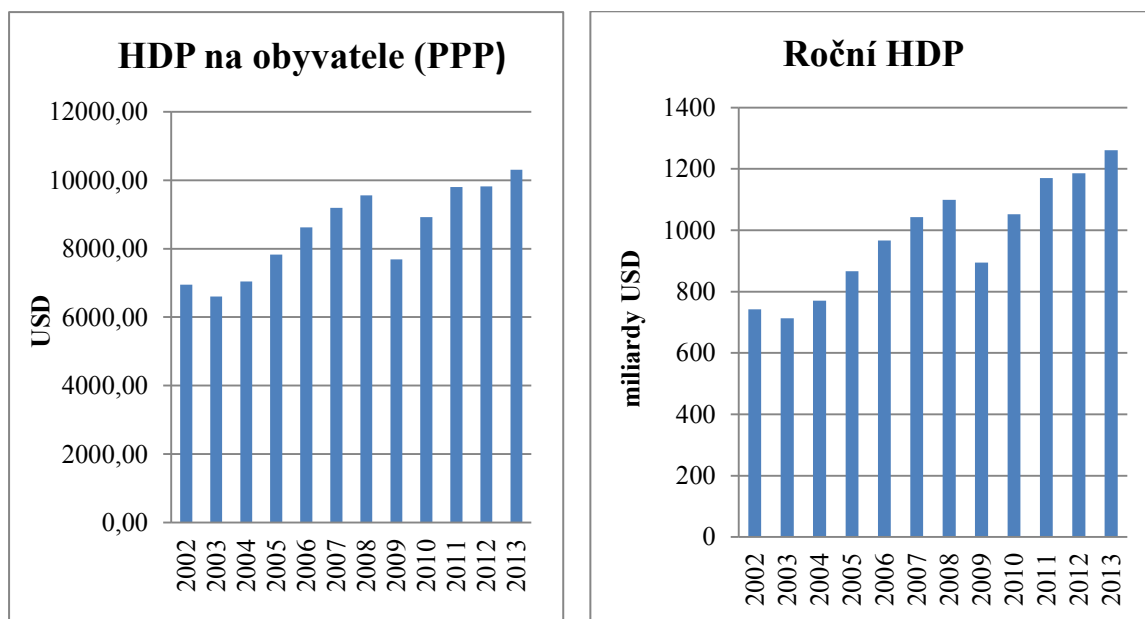
Zdroj: *The World Bank 2015a, vlastní zpracování*

V průměru za posledních 10 let rostla mexická ekonomika o 2,5 %. V roce 2013 bylo zaznamenáno zpomalení, kdy proti odhadovanému rozmezí 3,6–3,9 % dosáhla mexická ekonomika růstu pouze 1,1 %. Mezi hlavní faktory, které negativně ovlivnily tyto hodnoty v minulém roce, patří nízká vnitřní poptávka, snížená poptávka hlavního obchodního partnera USA a úspěšná opatření ve výdajích státního rozpočtu. V roce 2009 zažila mexická ekonomika pokles HDP sníženého o 4,7 % oproti předešlému roku, způsobený světovou finanční krizí vzniklou ve Spojených státech amerických, na kterých je mexická ekonomika silně závislá. Tato závislost na vývoji hospodářství USA poté naopak pomohla Mexiku k poměrně rychlému zotavení v následujícím roce. Podle předběžných propočtů Světové banky dosáhl v roce 2014 růst hodnoty 2,1 %.

¹⁶ BUSINESS INFO. *Mexiko. Zahraničně- politická orientace*. [online]. Praha: Business Info, 2014 [cit. 14. 5. 2014]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/mexiko-zahranicne-politicka-orientace-19362.html>

Graf 3.2 HDP na obyvatele v paritě kupní síly 2002 - 2013

Graf 3.3 Roční míra HDP 2002- 2013

Zdroj: The World Bank 2015b a The World Bank 2015c, zpracování vlastní

Průmyslová výroba se v roce 2013 podílela na tvorbě HDP 33,5 %. Nejvíce průmysl zpracovatelský 17,23 % a dále průmysl těžební 10 %. Sektor je zaměřen zejména na zpracovatelský průmysl, přičemž mezi hlavní odvětví se řadí petrochemie, ropný průmysl, potravinářský průmysl, strojírenství a automobilový průmysl. Variabilní část výroby je soustředěna do **maquiladoras**, tj. montoven řízených zahraničním, zejména americkým kapitálem, které se nacházejí převážně při hranici s USA. Mexiko patří mezi nejvýznamnější státy v **těžbě ropy** v Latinské Americe. Vyváží se cca 60 % vyrobené ropy, ale převážně nezpracované, protože chybí výrobní kapacity. Největším odběratelem jsou Spojené státy americké.

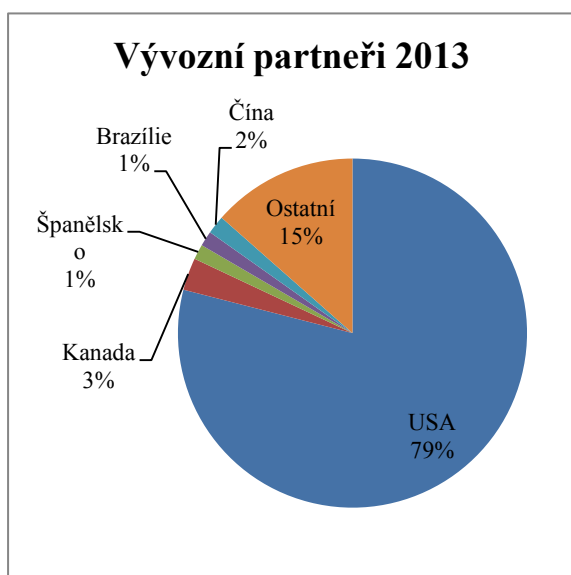
Další významný článek mexického hospodářství tvoří **zemědělství**, které prozatím není schopno plně pokrýt potřeby domácí populace v klíčových plodinách, avšak nabízí slibné perspektivy do budoucna. Podíl zemědělské výroby, lesnictví a rybolovu na tvorbě HDP činil v roce 2013 cca 4,4 %. Z celkové rozlohy Mexika je obděláváno pouze přibližně **22 % půdy**. Pro vlastní spotřebu je v Mexiku pěstována především kukuřice, luštěniny, sója, ovoce (banány, ananasové melouny, kokosové ořechy) a zelenina (rajčata, chilli papriky). Zejména k vývozu se pěstuje cukrová třtina, ovoce (citrusy, mango, avokádo, ananas), bavlna a káva. Na severu země převládá živočišná výroba s rančerským chovem skotu, na jihu spíše chov vepřů. Ryby, zvláště tuňáci, sardinky a garnáti, se loví převážně na vývoz.

K nejvýznamnějším odvětvím mexické ekonomiky patří sektor **služeb**, který se podílel na tvorbě v roce 2013 HDP 60 %. Nejvýznamnější součástí sektoru služeb je cestovní ruch, který představuje pro Mexiko třetí největší zdroj deviz.

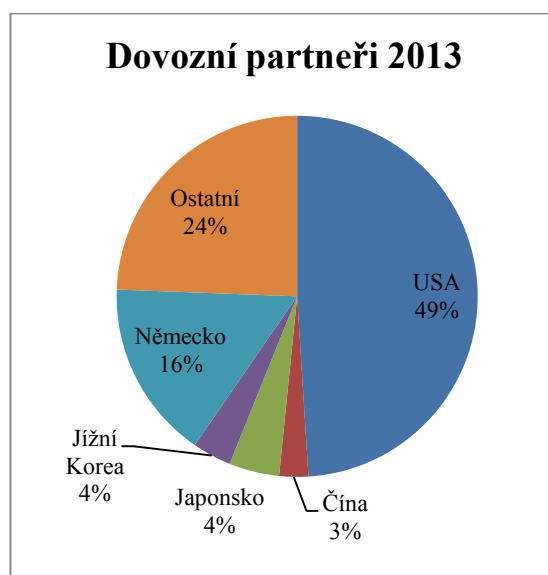
Mexiko je velmi otevřenou ekonomikou, proto zde hraje významnou roli **zahraniční obchod**. Hlavními exportními artikly jsou ropa a zemní plyn, petrochemické produkty, služby a turismus, automobilové komponenty, zemědělské produkty, fotografické a optické přístroje, elektrospotřebiče a elektrická zařízení, potraviny, nápoje a tabák. Dováží se zejména hotové či rozpracované stroje a zařízení, výpočetní technika, dopravní prostředky, automobily, chemické suroviny, minerály, drahé kovy, zemědělské produkty a potraviny.

V roce 2013 činila celková hodnota vývozu 380,2 miliard USD a celková hodnota dovozu 381,2 miliard USD, z toho lze spočítat, že saldo zahraničního obchodu v roce 2013 dosáhlo hodnoty -1 miliarda USD. Nejvýznamnějším obchodním partnerem pro export i import byly tradičně Spojené státy americké¹⁷, dále viz graf 3.4 a 3.5.

Graf 3.4 Vývozní partneři Mexika za rok 2013

Graf 3.5 Dvozní partneři Mexika za rok 2013

Zdroj: INEGI 2015, zpracování vlastní

Mexiko má významné hospodářské postavení v rámci Latinské Ameriky, neboť vyváží více průmyslových výrobků než všechny ostatní latinskoamerické země dohromady

¹⁷ BUSINESS INFO. Mexiko. *Ekonomická charakteristika země*. [online]. Praha: Business Info 2014 [cit. 14. 5. 2014]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/mexiko-ekonomicka-charakteristika-zeme-19363.html>

a to především automobily, počítače a domácí spotřebiče. Pozitivní vliv na vývoj zahraničního obchodu Mexika v posledních letech má také **Pacifické aliance**. Tu v roce 2011 společně založily státy Mexiko, Chile, Kolumbie a Peru. Cíle tohoto integračního seskupení jsou primárně ekonomické a finanční a to především podpora volného pohybu zboží, služeb, investic, pracovních sil a koordinace obchodu s Asií. Aliance se také netají se svým záměrem na vytvoření protiváhy východní Asii a překonání regionálního uskupení Mercosur tvořeného Brazílií, Argentinou, Paraguayí, Uruguayí a Venezuelou¹⁸.

3.4 Současné problémové otázky Mexika

V současné době se Mexiko potýká s řadou problémů. V následujících podkapitolách jsou detailněji rozebrány potíže vzniklé v okolí hranice se Spojenými státy americkými, vzniklými v návaznosti především na legální i nelegální migraci obyvatel do USA, či vysokou míru násilných střetů podněcovanou ze strany drogových kartelů.

3.4.1 Problémy americko-mexické hranice

Mexiko a Spojené státy americké jsou odděleny hranicí dlouhou 3200 km, která se táhne od Mexického zálivu až k Tichému oceánu. Možností, jak vymezit region americko-mexické hranice je celá řada, nejčastěji se však používá definice, která jej vymezuje jako území od mezinárodní hranice do vzdálenosti 300 km na mexické straně a 100 km na straně americké.

Tento region byl v minulosti dlouho izolován od kulturních, politických a ekonomických center, proto byl až do 20. století taky velmi řídko osídlen. Obrat započal během 2. světové války, kdy byl spuštěn **program Bracero**, který umožňoval mexickým rolníkům práci v americkém zemědělství. V roce 1964 byl Bracero ukončen a 4,5 milionu rolníků se muselo vrátit zpět do Mexika, což vyvolalo vysokou míru nezaměstnanosti v pohraničí. Jako odpověď byl roku 1965 spuštěn rozvojový **program Maquiladora**, v jehož rámci byly na mexické území dováženy suroviny či zboží a následně smontovány či upraveny a vyvezeny. Spojené státy využívaly pro montáže Mexiko především díky nízkým dopravním a mzdovým nákladům. Postupem času zde došlo k vytvoření **twin-plants systému**, kdy každá mexická továrna měla svůj sesterský podnik na americké straně hranice, kam byly převáženy výrobky těsně před dokončením, zde byly dokončeny

---

¹⁸PELANT, Matyáš. Pacifická aliance je velkým příslibem i pro domácí exportéry. *Český exportér*. Praha: Economia, a. s. 2013, č. 03. s. 9.

a dostaly tak nálepku „Made in USA“, čímž získaly na atraktivnosti. Propojeny tak například byly města Tijuana a San Diego či Ciudad Juárez a El Paso.

V lednu roku 1994 vešla v platnost dohoda o **Severoamerické zóně volného obchodu** mezi Kanadou, Spojenými státy a Mexikem, která měla za cíl mimo jiné i omezení ilegální migrace. V důsledku ztráty vládní podpory mexickým rolníkům se nelegální migrace v období 1995 – 2000 téměř zdvojnásobila a z Mexika uprchlo 2,6 mil. lidí. Hlavní faktor, jež by dokázal zvrátit tento jev, je rapidní zvýšení mezd v Mexiku. V roce 2008 tak již žilo podle odhadů na území USA 11,4 miliónu imigrantů narozených v Mexiku, což tvořilo zhruba 10 % z celkového počtu mexického obyvatelstva. Migrace je způsobena především ekonomickými pohnutky, neboť v USA je velká poptávka po levné pracovní síle, kterou mohou Mexičané uspokojit, navíc poměr mezd u těchto zaměstnání v obou státech je zhruba 10:1 ve prospěch USA. Kromě ekonomických faktorů zde hrají roli také vzdělání a bezpečnost. Významným krokem ke zlepšení situace v zemi se stal **program Tres-Por-Uno**, který zavedla mexická vláda v roce 2001. Emigrant může zasílat do místa svého rodiště finanční prostředky a přispívá tak např. na výstavbu škol či silnic. Každý, takto zaslaný dolar, je dotován třemi dolary poskytnutými federální, státní a místní vládou. Dochází tak ke zpětné vazbě a zlepšení podmínek pro případný návrat migrantů zpět do své země.

Intenzivnější ostraha hranice započala v roce 1924, kdy byla založena první pohraniční hlídka. Posilování ostrahy probíhá především v okolí velkých měst v posledních desetiletích. V 90. letech byly zahájeny programy na zvýšení dohledu spojené s výstavbou hraničních bariér. Toto vedlo k odklonu emigračních stezek z okolí velkých měst do neosídlených, především pouštních, oblastí, což vedlo ke ztížení dohledu nad hranicí pro pohraniční hlídku. Zároveň jsou tyto oblasti extrémně nebezpečné z důvodu možné dehydratace, vyčerpání z horka nebo úpalu. Od roku 1995 tak prudce stoupl počet úmrtí při přechodu hranice, v roce 2007 byl počet obětí odhadován na celkových 7 500 osob. V současné době se bariéry rozkládají podél zhruba jedné třetiny hranice. Nejúčinnějším dlouhodobým řešením tohoto problému by však bylo celkové radikální zlepšení situace pro život obyvatel v Mexiku¹⁹.

---

¹⁹ HINGAROVÁ, Vendula, Sylvie KVĚTINOVÁ a Gabriela EICHLOVÁ. *MEXIKO 200 let nezávislosti*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2010. ISBN 978-80-87378-48-9.

3.4.2 Vliv drog a drogové politiky

Obchod s drogami představuje velkou část ekonomiky Mexika. Podle dostupných odhadů tvoří tento obchod 6–20 % celkového exportu a asi 1,5–4 % celkové ekonomické produkce. Nejrozšířenějšími drogami vyráběnými, pěstovanými a distribuovanými v Mexiku jsou v současné době **marihuana, opium a kokain**. Mexičané tyto látky užívají jen ve velmi malé míře, například marihuanu vyzkoušelo v roce 2009 1 % Mexičanů oproti 10 % obyvatel USA. Příčinou masivní produkce drog je velká poptávka ze zahraničí, především ze strany Spojených států amerických.

Mexiko je v dnešní době světově největším producentem **marihuany**. Ta se zde pěstuje v rámci střídavého systému s dalšími plodinami přibližně na 30 tisících hektarech půdy, především v oblasti pobřeží Pacifiku, kde je vypěstována nadpoloviční část celkové produkce. Tradičním místem, kde se pěstování nedaří potlačit je pak zejména pohoří Sierra Madre. I přes tvrzení vlády o úspěších likvidace produkce bylo v roce 2008 vypěstováno přes 20 tisíc tun marihuany, což představuje asi jednu třetinu veškeré světové produkce, zhruba 13 tisíc tun nadále směřovalo na trh do USA. Pěstování máku setého, z něhož se vyrábí **opium**, se v Mexiku rozmohlo na počátku 20. století poté, co byla ve Spojených státech vyhlášena prohibice a mexičtí pěstitelé je tedy začali zásobovat svým opiem. Produkce této drogy se snížila v 70. a 80. letech, kdy se podařilo zlikvidovat velké množství makových polí, i přesto je dnes Mexiko třetím největším producentem opia na světě. V 90. letech 20. století zablokovala americká policie některé karibské cesty pro pašování **kokainu**, což mělo za následek přesun 80 % distribuce do Mexika. Zde je kokain dovážen letecky z Kolumbie, který následně mexické kartely po menších dávkách pašují přes hranice do USA. V posledním desetiletí se v Mexiku rozšířila také výroba **metamfetaminu** poté, co zde byla přesunuta výroba ze Spojených států v důsledku zvýšení kontroly surovin pro výrobu této drogy v roce 2005.

V 90. letech 20. století začaly posilovat svou pozici mexické drogové kartely. Od té doby je území rozděleno na oblasti působnosti jednotlivých kartelů. V současné době jich existuje až sedm, nejsilnějším z nich je severoamerický **kartel Sinaloa**, který má propracovanou organizační strukturu a vazby na vládnoucí politickou moc. Kartely vydělávají kolem 20 miliard USD ročně a zaměstnávají půl milionu osob. Vedle obchodu s drogami páchají majetkovou kriminalitu, obchody s lidmi, zbraněmi a korupci. V současné době se kartely netají svou existencí, dokonce veřejně ukazují svou moc a majetek, staly se jakousi veřejnou součástí života. Mexiko ztratilo moc nad místními

kriminálními vůdci, kteří vytvořili jakýsi paralelní stát, jehož moc prorůstá institucionálními strukturami mexické vlády.

V roce 2006 po svém nástupu do funkce vyhlásil **prezident Felipe Calderón** drogovým kartelům válku. S využitím armády a federální policie uskutečnil několik operací, při kterých se podařilo zadržet některé významné představitele kartelů a jejich spojence z místních samospráv. Od tohoto roku se drogová kriminalita objevuje i v oblastech, které s ní dříve do kontaktu nepřicházely. Došlo k tisícům vražd z řad osob spojených s touto nelegální činností, přibývá také násilných úmrtí právníků, politiků, novinářů i civilistů. Kartely začaly provozovat masové vraždy a popravy, aby demonstrovaly svou moc a zastrašily své odpůrce. Calderónova vláda i přes tyto události a vzrůstající nevoli obyvatel svůj přístup nezměnila²⁰.

3.5 Dílčí shrnutí

Spojené státy mexické se rozkládají na kontinentu Severní Amerika. Na tomto území, jež je tvořeno 31 státy a federálním distriktem hlavního města Ciudad de México, žije přibližně 122,3 miliónů obyvatel. Během své historie si prošlo řadou politických změn a převratů.

Mezi významné osobnosti mexických dějin se řadí Miguel Hidalgo y Costilla, který vyzval v roce 1810 ke svržení tehdejší vlády, čímž fakticky rozpoutal válku za nezávislost na Španělsku. Dále generál Antonio López de Santa Anna, díky jehož centralistickým ústavním zákonům byla rozpoutána válka za nezávislost Texasu, kterou roku 1845 prohrál. Důsledkem bylo osamostatnění Texasu, ustanovení řeky Río Grande jakožto hranice mezi oběma zeměmi a za sumu 25 miliónů dolarů prodání 55 % mexického území Spojeným státům americkým. Další důležitou postavou mexických dějin se stal Porfirio Díaz, během jehož vlády prošla země ekonomickou transformací a počáteční industrializací. Uvolnění trhu s pozemky a změny v zemědělské produkci nakonec vedly ke zhoršení ekonomické situace a následné revoluci v roce 1917, po které byla vyhlášena nová ústava, která je v pozměněné formě platná do dnešní doby. Významnou osobností 30. let 20. století je prezident Lázar Cárdenas, jehož největším politickým krokem bylo vyvlastnění zahraničních ropných společností, z nichž byl vytvořen polostátní podnik PEMEX, jehož

---

²⁰ HINGAROVÁ, Vendula, Sylvie KVĚTINOVÁ a Gabriela EICHLOVÁ . *MEXIKO 200 let nezávislosti*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2010. ISBN 978-80-87378-48-9.

monopol trvá dodnes. Cárdenás také položil pevné základy korporativismu, díky čemuž se Mexiko definitivně stalo státem institucí a přestalo být státem osobností.

Mexiko je otevřenou ekonomikou, druhou největší v Latinské Americe. V průměru za posledních 10 let rostla jeho ekonomika o 2,5 % ročně. Na tvorbě HDP v roce 2013 se podílela průmyslová výroba 33,5 %, zemědělská výroba dohromady s lesnictvím a rybolovem tvořily 4,4 % z celkového HDP. Největší složku tvořil sektor služeb, který se na tvorbě HDP podílel 60 %. Nejvýznamnějším obchodním partnerem pro export i import jsou tradičně Spojené státy americké. Pozitivní vliv na vývoj zahraničního obchodu Mexika v posledních letech má také Pacifické aliance, kterou v roce 2011 společně založily státy Mexiko, Chile, Kolumbie a Peru.

Mexiko se potýká také s řadou problémových otázek, mezi něž patří také vysoká nelegální emigrace obyvatelstva do USA, kterou se snaží řešit pomocí vládních programů. Další problémovou otázkou je existence drogových kartelů a obrovská produkce drog, které jsou především vyváženy do USA.

4 Analýza vnějších ekonomických vztahů Mexika s Českou republikou

První diplomatické styky mezi nově vzniklou Československou republikou a Mexikem byly navázány v roce 1922. Po vyhlášení Protektorátu Čechy a Morava v březnu 1939 byly diplomatické styky přerušeny a československé vyslanectví v Mexiku bylo odevzdáno do rukou Němců. K obnovení styků došlo na základě deklarace v březnu 1942. Od června 1959 byla diplomatická zastoupení obou zemí přeměněna na velvyslanectví. V souvislosti s rozdělením ČSFR uznala mexická vláda dne 1. ledna 1993 samostatnou Českou republiku a navázala s ní diplomatické styky. Vzájemné vztahy byly od počátku založeny především na obchodních kontaktech. Po roce 1989 se nově začaly prohlubovat také vztahy politické²¹.

V následující kapitole bude popsána historie obchodních vztahů České republiky s Mexikem, která sahá již do 16. Století. Bude rozebrán vývoj vzájemné obchodní výměny, komoditní struktura, vývoj přímých zahraničních investic a bilaterální smlouvy mezi těmito zeměmi.

4.1 Historie obchodní výměny Mexika s Českou republikou

Obchodní vztahy Mexika s Českou republikou mají dlouhou tradici. Již v 16. století bylo do Mexika vyváženo české plátno, z 18. století pak existují záznamy o významných kontaktech těchto dvou zemí spojených s obchodováním českého skla. Od počátku dvacátého století a v průběhu dvou světových válek se na mexickém trhu uplatňovaly české výrobky převážně spotřebního charakteru, zejména bižuterie a textil. Obchodní styky, násilně přerušené druhou světovou válkou, byly obnoveny okamžitě po jejím ukončení²².

---

²¹ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Vzájemné vztahy mezi Českou republikou a Mexikem*. [online]. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2015 [cit. 25. 3. 2015]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/mexico/cz/zeme_pusobnosti/mexiko/vztahy_cr_mexiko/index.html

²² MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. *Strategie prosazování obchodně ekonomických zájmů v prioritních zemích latinské Ameriky*. [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, 2006 [cit. 30. 3. 2006]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument14164.html>

4.1.1 Vývoj obchodní výměny mezi Mexikem a ČSSR 1948 - 1980

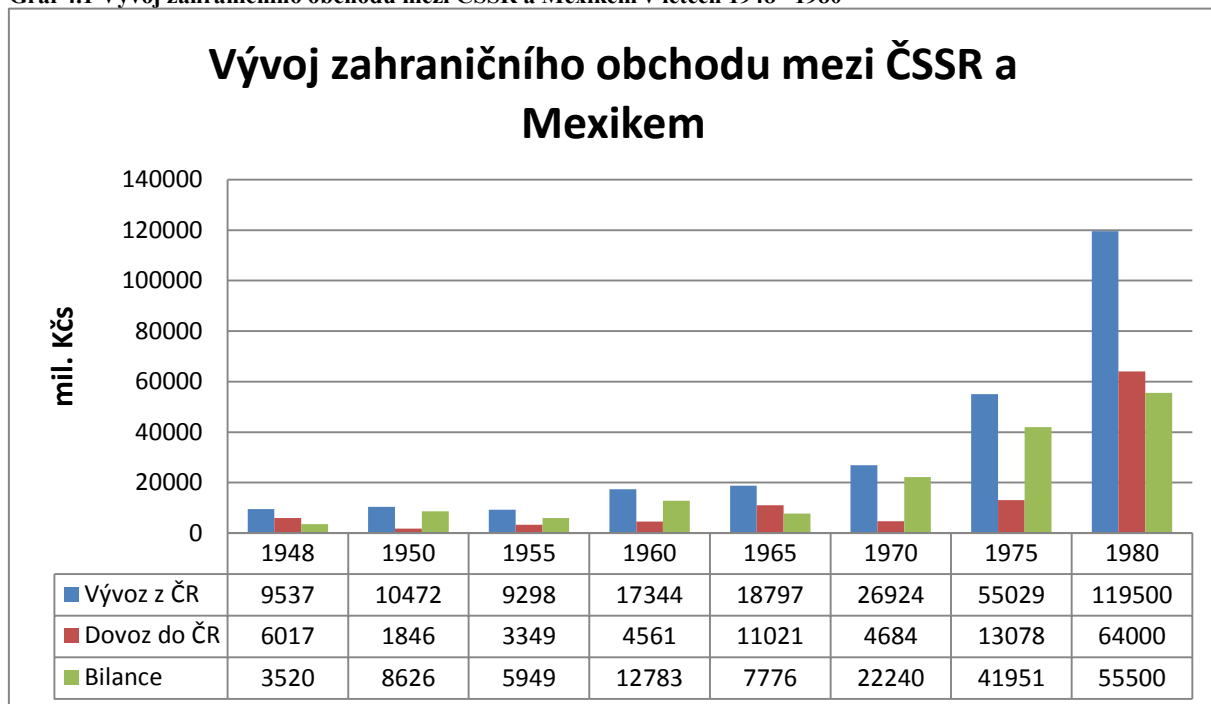
Po znárodnění československého zahraničního obchodu bylo v Mexiku vytvořeno obchodní oddělení, což se pozitivně promítlo na růstu našeho vývozu, především u strojírenských výrobků. Rychlý nárůst vývozu nastal od roku 1956, kdy byla v Mexiku vytvořena stálá expozice našich strojů, konsignační sklad kovoobráběček, dieselagregátů, kompresorů a dalších strojů. Růst mexického průmyslu podporovaný ochrannou celní politikou měl za následek změnu struktury českých vývozních komodit. Od poloviny šedesátých let ČSSR přestala do Mexika vyvážet kompletní stroje a spotřební zboží, namísto toho přešla na kooperaci s mexickým průmyslem a ke spoluúčasti na procesu výroby v Mexiku.

Situace na tamějším trhu byla pro ČSSR komplikována především tím, že se Mexiko stalo atraktivním partnerem také pro řadu dalších průmyslově vyspělých zemí včetně USA, tehdejší největší kapitalistické mocnosti světa. Další překážkou pro rozvoj našich vzájemných vztahů byla skutečnost, že československý vývoz do Mexika rostl podstatně rychleji než dovoz, což bylo způsobeno nejprve částečným embargem na vývoz do ČSSR v době studené války, a později pak nedostatkem vhodného zboží pro československé trhy a také skutečností, že mexičtí obchodníci preferovali prodej velkého množství zboží do západní Evropy, takže do naší země se potřebné zboží dostávalo pouze pomocí prostředníků. V roce 1979 proto činil podíl Mexika na celkovém obratu československého zahraničního obchodu pouze 1 %²³.

---

²³ BENEŠ, Vlastislav, Ladislav Kubík a kol. *Mexiko. Obchodně - ekonomické sborníky. Řada LA* Praha: Institut zahraničního obchodu/ ČTK - Pressfoto, 1981.

Graf 4.1 Vývoj zahraničního obchodu mezi ČSSR a Mexikem v letech 1948 –1980

Zdroj: Beneš, Vlastislav a Ladislav Kubík: Mexiko, 1981

V roce 1948 činil obrat zahraničního obchodu mezi ČSSR a Mexikem pouze 15,6 mil. Kčs. Do roku 1975 tato hodnota vzrostla šestinásobně na celkových 68,107 mil. Kčs. V následujících letech došlo k výraznému růstu vývozu i dovozu, což zapříčinilo, že se hodnota obratu za 5 let téměř ztrojnásobila a v roce 1980 dosáhla na celkových 183,5 mil. Kčs. Československý vývoz po většinu tohoto období převyšoval mexický dovoz, což znamenalo, že ČSSR měla s Mexikem kladnou obchodní bilanci. Výjimku tvoří pouze roky 1962, 1963 a 1977, kdy mexický dovoz převyšoval československý vývoz.

4.1.2 Komoditní struktura obchodní výměny ČSSR a Mexika 1948 - 1980

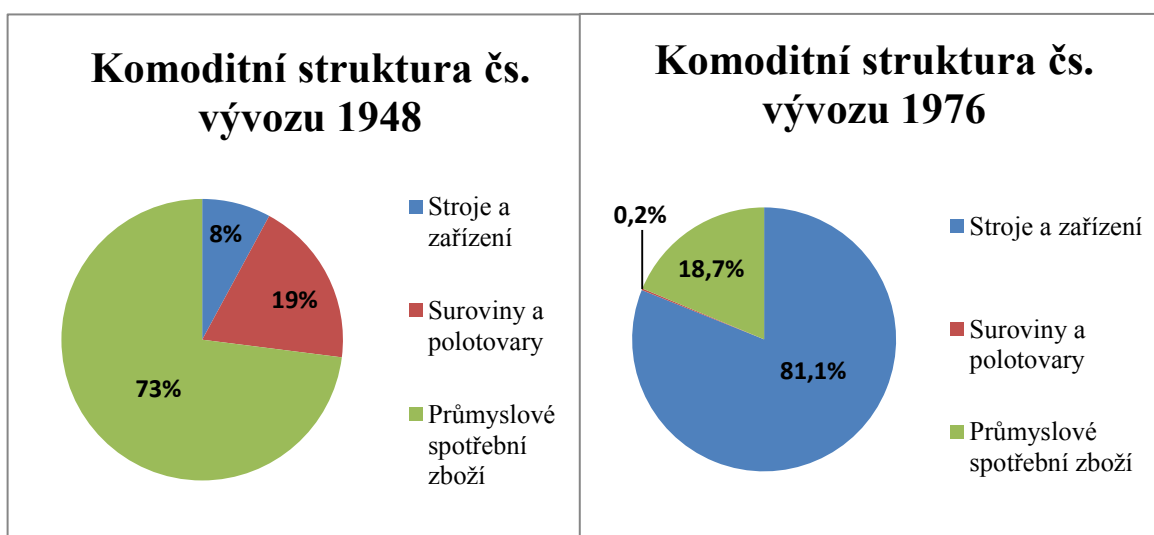
Zbožová struktura čs. vývozu se vyvíjela rovnoměrně a v souladu s potřebami obou zemí. Rozhodující skupinou zboží v československém vývozu se staly stroje a zařízení, které zpočátku byly zastoupeny menšími podíly (7,9 % v roce 1948), avšak od roku 1950 podíl strojů a zařízení výrazně rostl, až v roce 1976 přesahoval 80% hranici. Konkrétně nejpočetněji jsou zastoupeny položky textilní stroje, příslušenství a náhradní díly k textilním strojům, kovoobráběcí stroje, příslušenství a náhradní díly k nim, zařízení pro koželužny a kolové traktory.

Vývoz průmyslového spotřebního zboží se od roku 1948 udržoval na poměrně konstantní výši, avšak jeho celkový podíl klesal v důsledku zvětšujícího se objemu obchodní výměny. Zatímco v roce 1948 tvořila tato skupina 73 % z celkového vývozu, v roce 1976 už podíl klesl na pouhých 18,7 %.

Vývoz surovin a polotovarů byl na svém maximu v období po druhé světové válce, měl však klesající charakter a v roce 1976 už byl zastoupen pouze necelým procentem²⁴.

Z pohledu jednotlivých organizací se největším vývozcem stala firma Investa, která v roce 1973 zaujímala 59,5 % veškerého československého vývozu do Mexika. Mezi další významné československé podniky podílející se na vývozu zboží do tohoto teritoria řadíme Strojimport (43,4 % v roce 1976), Skloexport (7,2% v roce 1973), Jablonex (8 % v roce 1978), Kovo (2,9 % v roce 1980) a Čs. hudební nástroje (2,4 % v roce 1979).

Graf 4.2 Srovnání komoditní struktury československého vývozu v letech 1948 a 1976

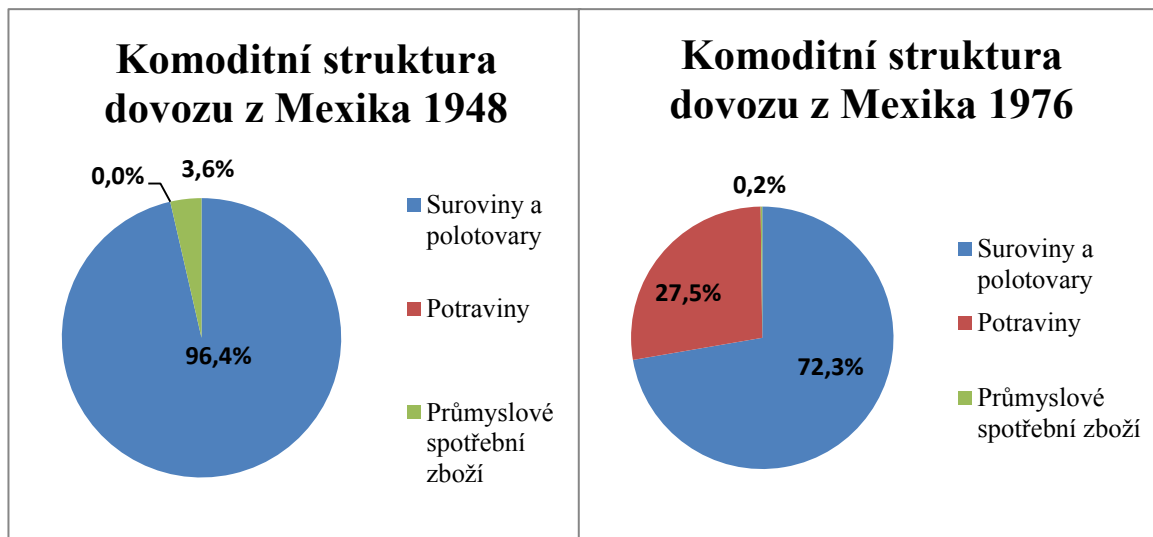
Zdroj: Beneš, Vlastislav a Ladislav Kubík. Mexiko, 1981

V komoditní struktuře československého dovozu z Mexika dominují především suroviny a polotovary, které v roce 1948 představovaly téměř všechen podíl z celkového dovozu do ČSSR (96,4 %). Další významnou položkou jsou potraviny, jejichž podíl se

²⁴ BENEŠ, Vlastislav, Ladislav Kubík a kol. *Mexiko. Obchodně - ekonomické sborníky. Řada LA* Praha: Institut zahraničního obchodu/ ČTK - Pressfoto, 1981.

v roce 1976 vyšplhal na 27,5 %. Dovoz průmyslového spotřebního zboží je značně kolísavý, v roce 1948 dosahoval hodnoty 3,6 %²⁵.

Graf 4.3 Srovnání komoditní struktury československého dovozu z Mexika v letech 1948 a 1976

Zdroj: Beneš, Vlastislav a Ladislav Kubík. *Mexiko*, 1981

Nejvýznamnějšími zbožovými položkami dováženými z Mexika byly kysličník fosforečný a kyselina fosforečná (podíl na celkovém dovozu z Mexika 58 % v roce 1979), dále zelená káva, koření a tabákové výrobky, rostlinná vlákna a ovocné a zeleninové výrobky. Mezi mexické firmy s největším podílem dovozu do ČSSR se řadily firmy Ligna, Koospol a Transakta. Od roku 1974 byl sortiment dováženého zboží rozšířen a největší podíl zaujala firma Chemapol (PetrimeX)²⁶.

4.1.3 Vzájemná obchodní výměna Mexika s Českou republikou 1993 – 1999

Po rozdělení ČSFR a vzniku samostatné České republiky 1. ledna roku 1993 Spojené státy mexické ihned uznaly tuto samostatnost a tudíž nic nebránilo v rozvíjení vzájemných ekonomických a politických vztahů těchto dvou zemí²⁷.

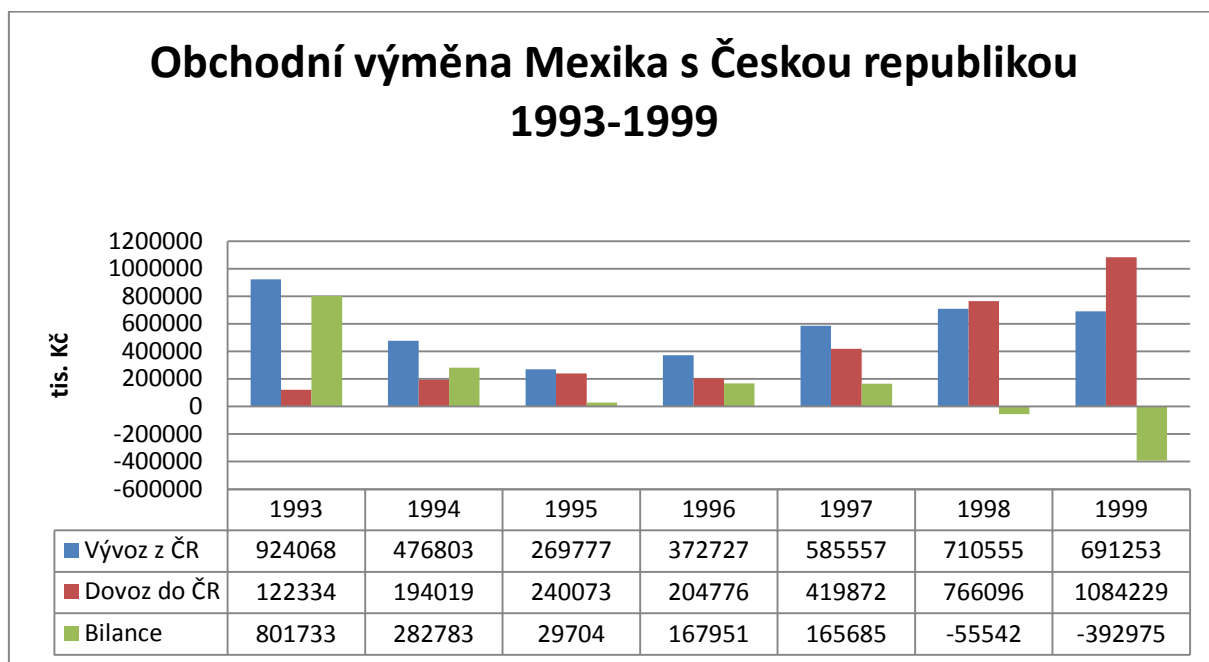
²⁵ BENEŠ, Vlastislav, Ladislav Kubík a kol. *Mexiko. Obchodně - ekonomické sborníky. Řada LA*. Praha: Institut zahraničního obchodu/ ČTK - Pressfoto, 1981.

²⁶ BENEŠ, Vlastislav, Ladislav Kubík a kol. *Mexiko. Obchodně - ekonomické sborníky. Řada LA*. Praha: Institut zahraničního obchodu/ ČTK - Pressfoto, 1981.

²⁷ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Vzájemné vztahy mezi Českou republikou a Mexikem*. [online]. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2015 [cit. 25. 3. 2015]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/mexico/cz/zeme_pusobnosti/mexiko/vztahy_cr_mexiko/index.html

Graf 4.4 Obchodní výměna mezi Mexikem a Českou republikou v letech 1993-1999

Zdroj: ČSÚ 2015, zpracování vlastní

České vývozy do Mexika zažily v 1. polovině 90. let výrazný pokles. Z hodnoty 924,1 mil. Kč v roce 1993 klesla suma vývozu o dvě třetiny až na hodnotu 269,8 mil. Kč v roce 1995. Od roku 1996 sledujeme pozvolný nárůst, v roce 1999 hodnota ovšem českého vývozu opět mírně klesla. V letech 1994 a 1995 bylo Mexiko zasaženo finanční krizí, což se mohlo negativně promítnout na hodnotách českého exportu v tomto období. V roce 1999 tvořil vývoz do Mexika 0,08 % z celkového exportu České republiky.

Dovoz z Mexika vykazoval v těchto letech postupný nárůst. Z počáteční hodnoty roku 1993 se jeho výše do roku 1999 téměř zosminásobila na celkových 1 084,2 mil. Kč. Výjimkou byl pouze rok 1996, kdy hodnota dovozu klesla oproti roku předcházejícímu. Podíl Mexika na celkovém dovozu do České republiky v roce 1999 se pohyboval okolo 0,11 %.

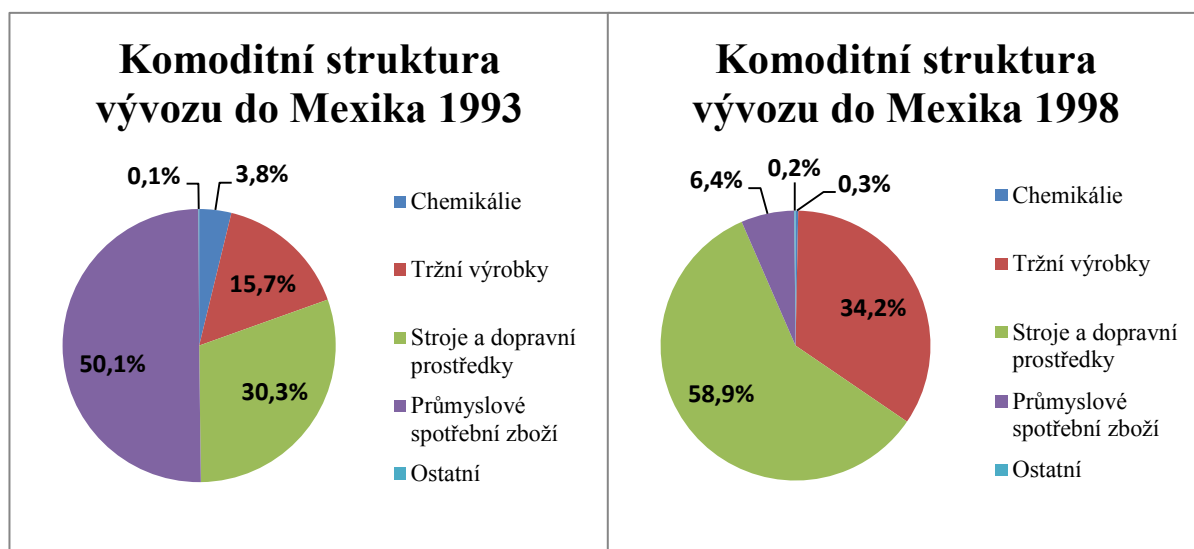
Česká republika si tradičně držela vzájemnou obchodní bilanci s Mexikem v kladných hodnotách. Z výrazného převisu českého vývozu nad dovozem v roce 1993, kdy hodnota obchodní bilance dosáhla 801,7 mil. Kč, můžeme sledovat postupný pokles těchto

kladných hodnot až do roku 1998, kdy dovoz z Mexika do České republiky převýšil její vývoz, a vzájemná obchodní bilance se ocitla v záporných číslech²⁸.

4.1.4 Komoditní struktura obchodní výměny Mexika s Českou republikou v letech 1993 a 1998

V roce 1993 držela dominantní postavení a první příčku českého vývozu do Mexika položka průmyslové spotřební zboží s podílem 50,1 %. Téměř třetinový podíl zaujímal vývoz strojů a dopravních prostředků, tržní výrobky byly vyváženy v objemu 15,7 % a chemikálie 3,8 % z celku.

Graf 4.5 Komoditní struktura českého vývozu do Mexika v letech 1993 a 1998

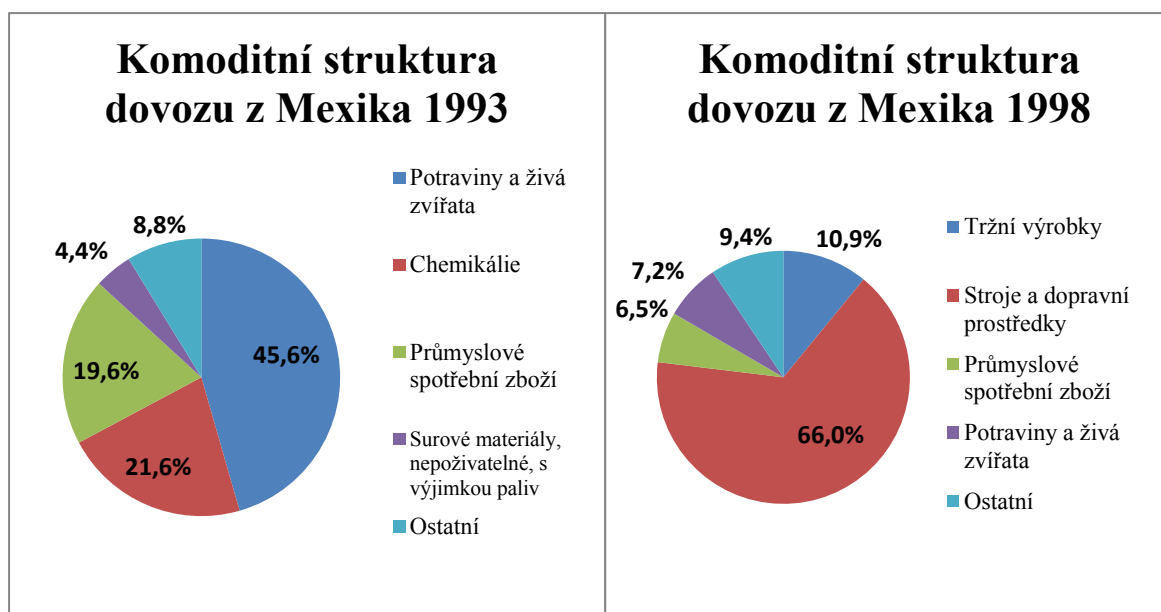

Zdroj: ČSÚ 2015, zpracování vlastní

V druhé polovině 90. let došlo k výrazné změně komoditní struktury českého exportu do Mexika. Největší podíl vyvážených komodit začaly představovat stroje a dopravní prostředky, v roce 1998 s nadpolovičním podílem 58,9 %. Druhé místo s 34,2 % zaujímaly tržní výrobky, jejichž podíl se oproti roku 1993 více než zdvojnásobil. Prudký pokles zaznamenalo průmyslové spotřební zboží, jehož podíl se snížil přibližně na osminu hodnoty z roku 1993, konkrétně na 6,4 %. Rovněž oproti roku 1993 výrazně poklesl podíl vyvážených chemických produktů z 3,8 % na 0,3 % v roce 1998.

²⁸ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Databáze zahraničního obchodu* [online databáze]. Praha: Český statistický úřad, 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <https://apl.czso.cz/pll/stazo/STAZO.STAZO>

Graf 4.6 Komoditní struktura českého dovozu z Mexika v letech 1993 a 1998

Zdroj: ČSÚ 2015, zpracování vlastní

V roce 1993 největší podíl dovozených komodit představovaly s 45,6 % potraviny a živá zvířata. Na druhé místo se řadily chemikálie s 21,6 % a těsně za nimi průmyslové spotřební zboží s podílem 19,6 %. Zanedbatelný nebyl ani dovoz surových materiálů s podílem 4,4 % z celku.

Tak jako vývoz, rovněž i dovoz z Mexika do České republiky prošel v 90. letech značným vývojem. Do popředí se dostal dovoz strojů a dopravních prostředků, který v roce 1998 v komoditní struktuře importu z Mexika do České republiky zaujal první místo s nadpolovičním podílem 66 %. Značně také vzrostl dovoz tržních výrobků, který v roce 1998 tvořil 10,9 % z celku. Naopak, oproti roku 1993 prudce klesl podíl dovozu potravin a živých zvířat na 7,2 %. Snížil se taktéž podíl dováženého průmyslového spotřebního zboží na hodnotu 6,5 % z celku.

4.2 Současná obchodní výměna Mexika s Českou republikou

Od poloviny devadesátých let má vývoj obchodní výměny vzrůstající trend. Od roku 1998 se Mexiko z původně „vývozního“ teritoria stalo pro Českou republiku nově teritorium „dovozní“. Vysoký podíl na tomto pozitivním vývoji má také skutečnost, že v oblasti obchodní a politické neexistovaly zásadní překážky pro rozvoj vzájemné

spolupráce. Od roku 2006 bylo Mexiko spolu s Brazílií, Argentinou a Chile zařazeno českým Ministerstvem průmyslu a obchodu do kategorie prioritních zemí Latinské Ameriky pro český export, což bylo navázáno na program *Exportní strategie České republiky pro období 2006–2010* schválený vládou v prosinci roku 2005. V roce 2009 byl schválen nový program *Exportní strategie České republiky pro období 2012–2020*, ve kterém je Mexiko spolu s dalšími 11 zeměmi zařazeno do seznamu prioritních zemí. Hlavním cílem konceptu „prioritních zemí“ je zvýšení a diverzifikace českého vývozu, a koncentraci na trhy, které mají výrazný potenciál růstu vývozu²⁹.

4.2.1 Obchodní výměna Mexika s Českou republikou v období 2000-2007

Od roku 2000 můžeme sledovat postupný nárůst celkové hodnoty vývozu z počáteční sumy 958,57 mil. Kč až na hodnotu 3 892,19 mil. Kč v roce 2007. Jedinou výjimkou v tomto období je rok 2002, kdy celková hodnota vývozu oproti předešlému roku klesla. V roce 2007 tvořil podíl vývozu do Mexika 0,16 % z celkového objemu českého exportu v tomto období

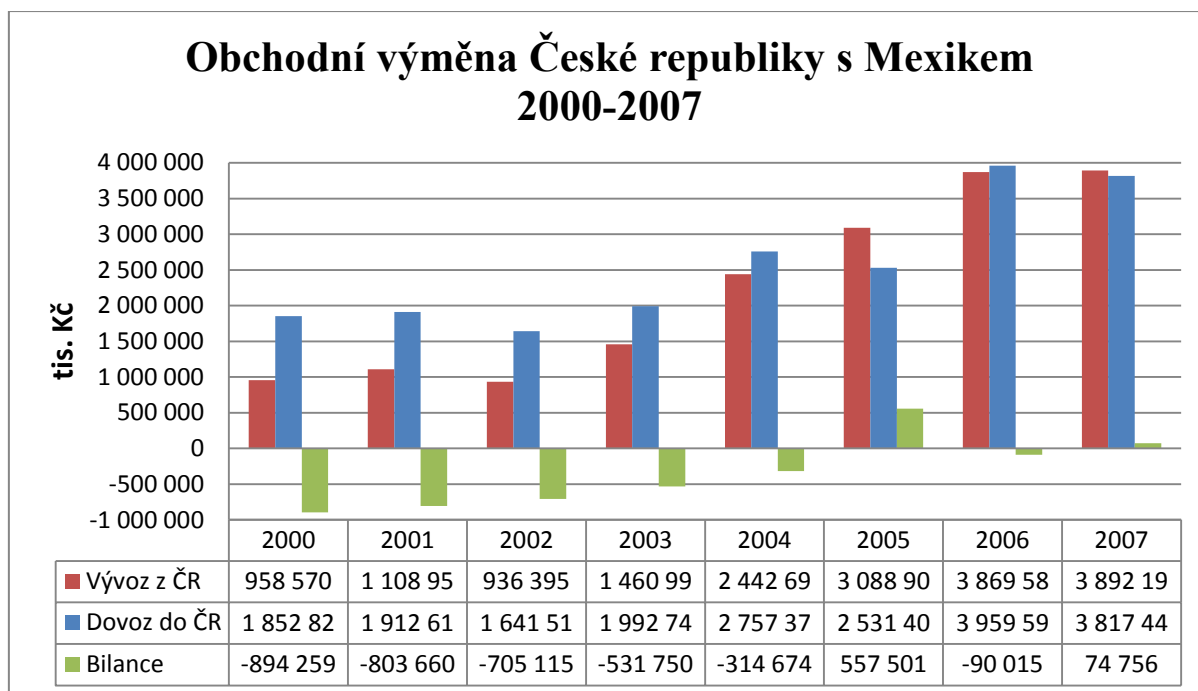
Hodnota celkového dovozu z Mexika do České republiky vzrostla v roce 2001 oproti předešlému roku. Ochlazení celosvětové ekonomiky v roce 2002 mělo za následek snížení vývozu i dovozu současně, od roku 2003 už ovšem hodnota importu opět vzrostla až na celkových 2 757,37 mil. Kč v roce 2004. Maximální hodnoty 3 959,59 mil. Kč v tomto období bylo dosaženo v roce 2006. Podíl mexického importu tvořil v roce 2007 0,16 % celkového dovozu do České republiky.

V průběhu období od roku 2000 až do 2004 převyšoval dovoz z Mexika hodnotu českého vývozu, což pro ČR představovalo zápornou obchodní bilanci vzájemné výměny. Opak nastal v roce 2005, kdy pokles dovozu a současně růst českého vývozu znamenal pro ČR vzájemnou kladnou bilanci v hodnotě 557,501 mil. Kč. V následujících dvou letech se hodnoty exportu a importu téměř vyrovnaly.

---

²⁹ MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. *Strategie prosazování obchodně ekonomických zájmů v prioritních zemích latinské Ameriky*. [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, 2006 [cit. 30. 3. 2006]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument14164.html>

Graf 4.7 Obchodní výměna České republiky s Mexikem v letech 2000-2007

Zdroj: ČSÚ 2015, zpracování vlastní

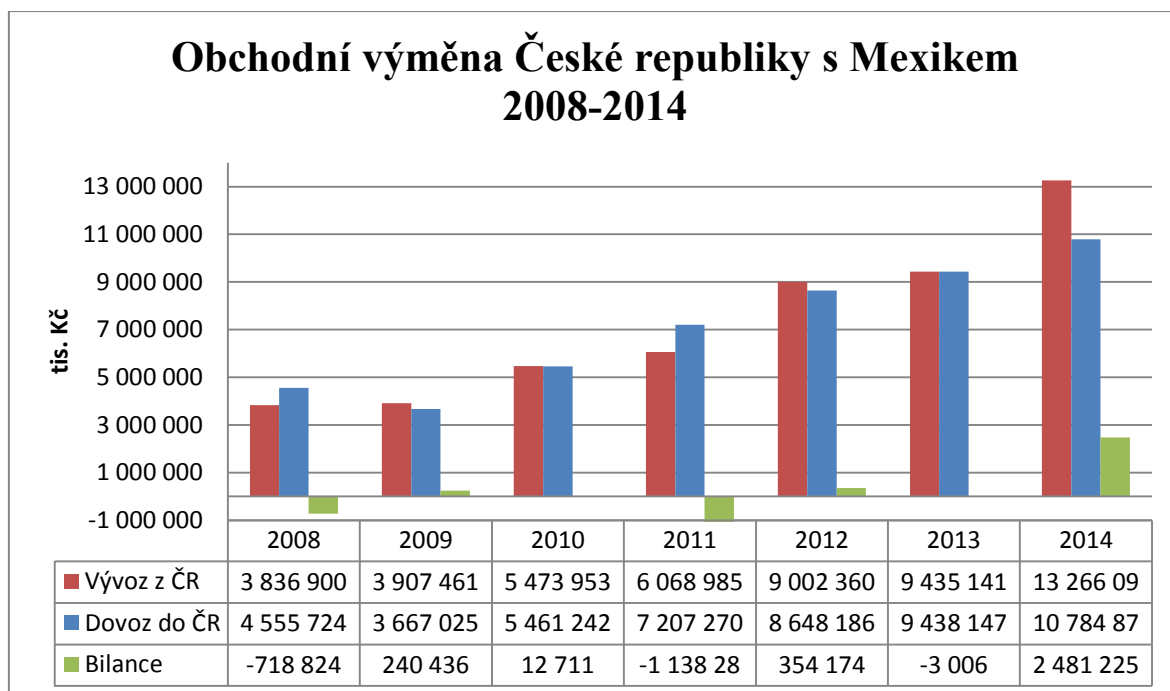
4.2.2 Obchodní výměna Mexika s Českou republikou v období 2008-2014

Hodnota celkového vývozu z České republiky do Mexika pokračovala v nastoleném pozitivním trendu a rostla po celé sledované období až na hodnotu 9 435,141 mil. Kč v roce 2013. V následujícím roce došlo k prudkému nárůstu vývozu o téměř 50 % na celkových 13 266, 097 mil, Kč.

Za povšimnutí stojí fakt, že český export do Mexika v tomto období stále rostl, i přes nepříznivé podmínky při probíhající celosvětové krizi. V roce 2014 tvořil export do Mexika již 0,37 % z celkového objemu vývozu z České republiky.

Celková hodnota importu z Mexika do České republiky v roce 2009 oproti předchozímu roku klesla a to především v důsledku celosvětové finanční a ekonomické krize. Ve všech dalších sledovaných letech měl dovoz kladný trend a vyšplhal se postupně od roku 2010 na bezmála dvojnásobnou hodnotu v roce 2014. Hodnota mexického importu tvořila v roce 2014 již 0,34 % celkového dovozu do České republiky.

Graf 4.8 Obchodní výměna České republiky s Mexikem v letech 2008-2014

Zdroj: ČSÚ 2015, zpracování vlastní

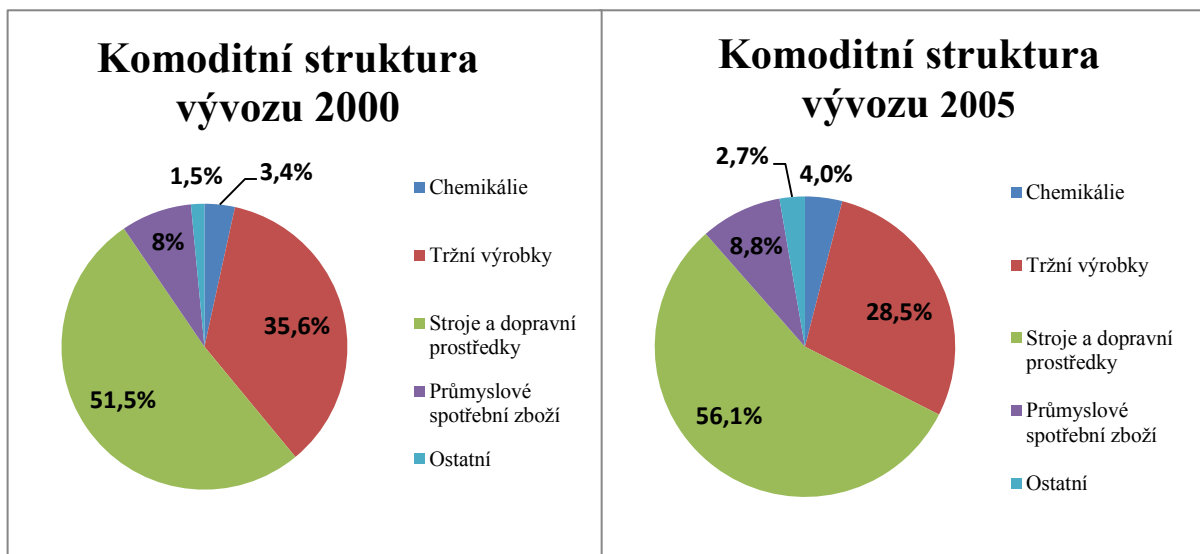
Obchodní bilance vzájemné výměny kolísala během tohoto období střídavě ze záporných do kladných hodnot, dovoz a vývoz se dosahovaly v téměř srovnatelných číslech. Nejvyšší záporná bilance v tomto období pro Českou republiku hodnoty byla dosažena v roce 2011 a to v hodnotě -1 138,285 mil. Kč. Naopak maximální kladná hodnota bilance vzájemné obchodní výměny nastala v roce 2014 kdy se hodnota vývozu a dovozu lišila o 2 481,225 mil. Kč.

4.2.3 Komoditní struktura vývozu z České republiky do Mexika 2000-2014

V komoditní struktuře českého vývozu v roce 2000 zaujímá s 51,5 % většinový podíl položka stroje a dopravní prostředky. Druhou největší skupinu při vývozu tvoří s 35,6 % tržní výrobky.

V roce 2005 došlo k nárůstu podílu strojů a dopravních zařízení na 56,1 %. Na druhou stranu bylo vyvezeno méně tržních výrobků a to 28,5 % z celku. K mírnému růstu došlo u podílu vývozu průmyslového spotřebního zboží i chemikálií.

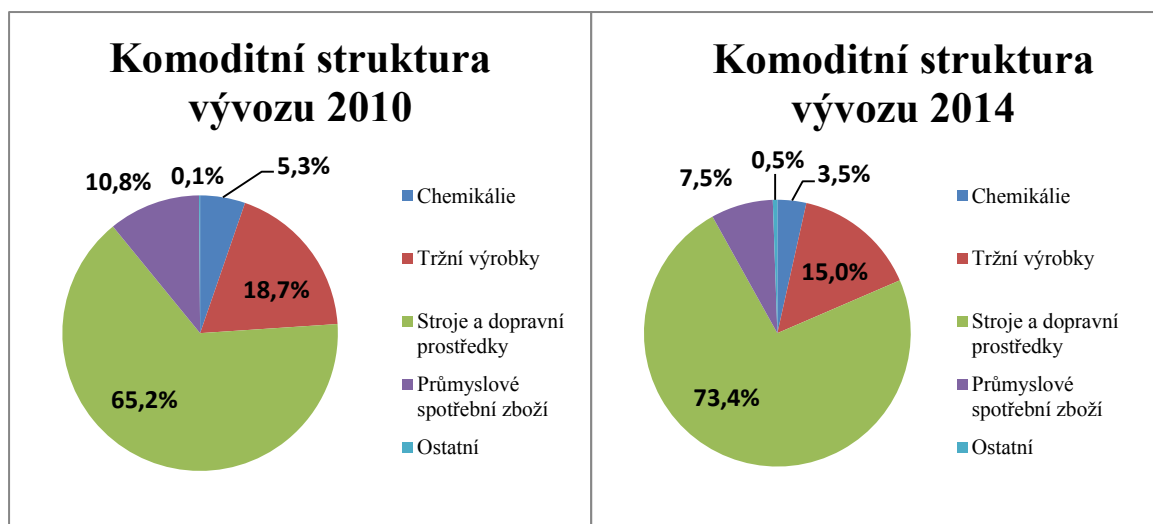
Graf 4.9 Komoditní struktura českého vývozu do Mexika v letech 2000 a 2005

Zdroj: ČSÚ 2015, zpracování vlastní

V roce 2010 došlo k opětovnému nárůstu podílu strojů a dopravních prostředků a to na 65,2 %. Druhou největší položku s hodnotou 18,7 % tvořily tržní výrobky, jejichž podíl na celkovém vývozu do Mexika opět klesl. Na druhou stranu se zvětšil podíl průmyslového zboží na 10,8 %.

Graf 4.10 Komoditní struktura českého vývozu do Mexika v letech 2010 a 2014

Zdroj: ČSÚ 2015, zpracování vlastní

Pozitivní trend růstu podílu na celkovém českém exportu do Mexika strojů a zařízení pokračoval i v roce 2014, kdy tato položka dosáhla 73,4 %. Tržní výrobky nadále tvořily druhý největší podíl 15 %, opětovně však jejich podíl oproti celku klesl. Snížen byl také podíl průmyslového spotřebního zboží i chemikálií.

Jak vyplývá z tabulky 4.1, největší položkou kategorie strojů a dopravních prostředků vyvezených z České republiky do Mexika v roce 2014 představovaly silniční vozidla, jejichž podíl na celkovém exportu činil 26,5 % a souhrnná hodnota tohoto zboží dosáhla 3 521,457 mil. Kč. Dalšími významnými položkami byla elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, jejichž podíl dosáhl 10,2 % z celkového exportu, a stroje a zařízení všeobecně používané v průmyslu s podílem 8,8 % na celkovém českém vývozu do Mexika v roce 2014.

Tabulka 4.1 Jednotlivé složky kategorie strojů a dopravních prostředků vyvezených do Mexika v roce 2014

Rozdělení strojů a dopravních prostředků na úrovni SITC 2	tis. Kč	Podíl na celkovém vývozu 2014
Strojní zařízení pro určitá odvětví průmyslu	421 896	3,2%
Kovozpracující stroje	191 549	1,4%
Stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu, j.n.	1 169 867	8,8%
Kancelářské stroje a zařízení k automat. zpracování dat	123 082	0,9%
Zařízení pro telekomunikace a pro záznam a reprodukci zvuku	762 714	5,7%
Elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, j.n.	1 353 128	10,2%
Silniční vozidla	3 521 457	26,5%
Ostatní dopravní a přepravní prostředky	318 099	2,4%

Zdroj: ČSÚ 2015, zpracování vlastní

4.2.4 Komoditní struktura dovozu z Mexika do České republiky 2000-2014

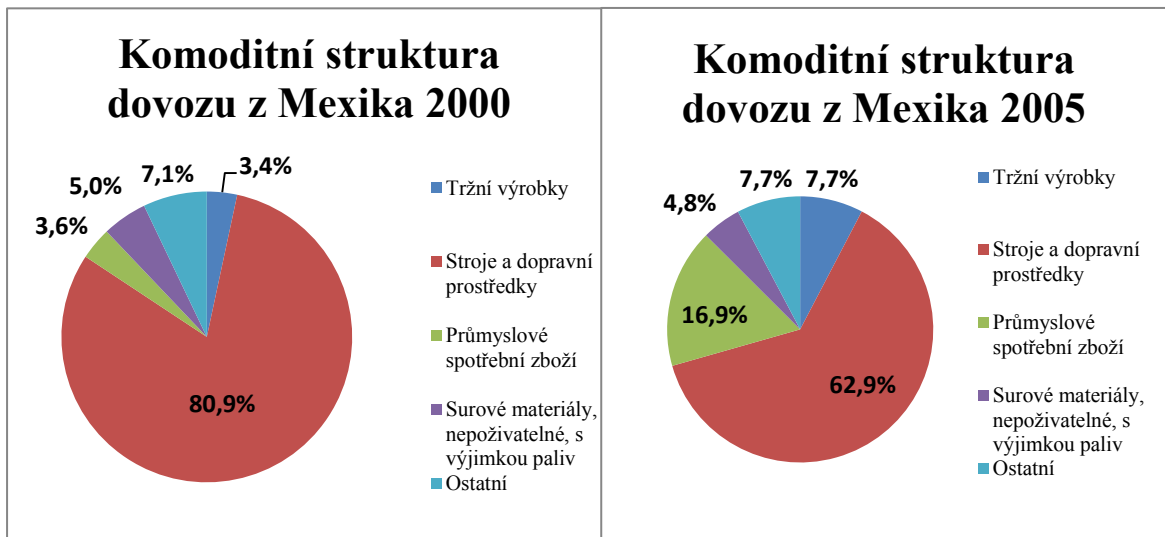
V komoditní struktuře v roce 2000 dosahoval dovoz strojů a dopravních prostředků enormního podílu 80,9 %. Druhou nejpočetněji zastoupenou složkou dovozu byly surové materiály s podílem 5%.

V roce 2005 nastal znatelný pokles podílu strojů a dopravních prostředků na 62,9 %. Naopak se oproti roku 2000 prudce zvýšil podíl dovozu průmyslového spotřebního

zboží na 16,9 %, což představovalo druhý největší podíl na českém importu z Mexika v roce 2005. Narostl také podíl dovážených tržních výrobků na 7,7 %.

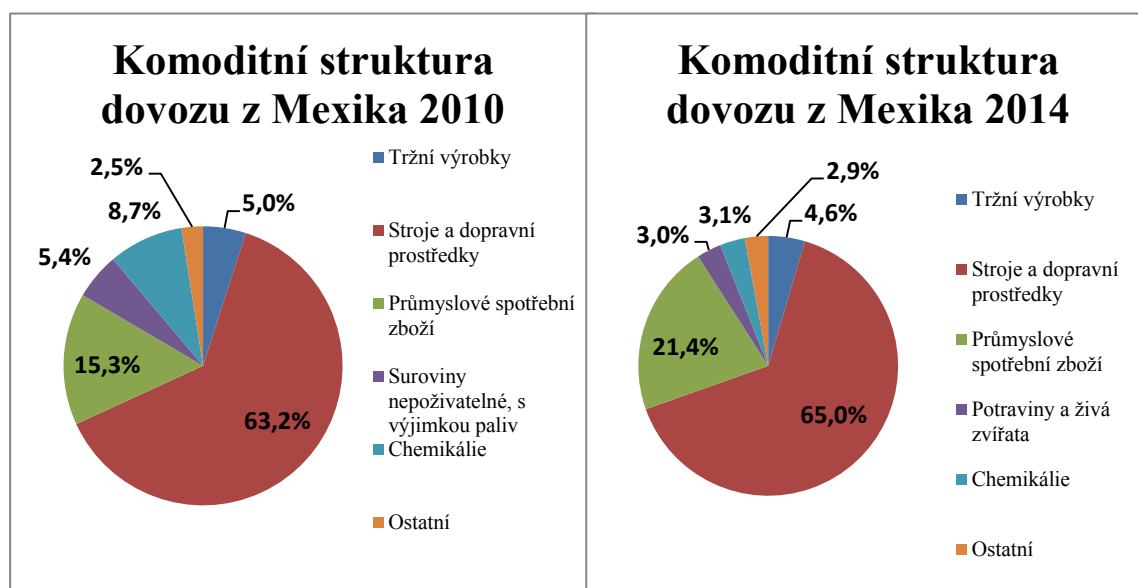
Graf 4.11 Komoditní struktura dovozu z Mexika do České republiky v letech 2000 a 2005

Zdroj: ČSÚ 2015, zpracování vlastní

Dovoz strojů a dopravních prostředků z Mexika si i v roce 2010 udržel nadpoloviční podíl a dosáhl 63,2 %. Hodnota podílu průmyslového spotřebního zboží nepatrně klesla. Naopak došlo v roce 2010 ke zvýšení podílů importu chemikálií a surových materiálů.

Graf 4.12 Komoditní struktura dovozu z Mexika do České republiky v letech 2010 a 2014

Zdroj: ČSÚ 2015, zpracování vlastní

Rovněž v roce 2014 přesáhl podíl dovozu strojů a dopravních prostředků šedesátí procentní hranici, konkrétně 65 %, tudíž lze říci, že tato hodnota je ve srovnání s roky 2005 a 2010 poměrně konstantní. Větší nárůst podílu na 21,4 % nastal v roce 2014 v dovozu průmyslového spotřebního zboží.

Jak vyplývá z tabulky 4.2, největší zastoupení v kategorii stroje a dopravní prostředky měla na v roce 2014 elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, jejichž podíl na celkovém importu činil 34,46 % a celková suma tohoto zboží dosáhla hodnoty 3 716,09 mil. Kč. V pořadí druhou nejpočetněji zastoupenou položkou se stala zařízení pro telekomunikace a pro záznam a reprodukci zvuku, jejichž podíl na celkovém importu činil 11,85%. Třetí největší položkou na celkovém dovozu, z této kategorie komodit, tvořily kancelářské stroje a zařízení k automatickému zpracování dat s podílem 6,58 %³⁰.

Tabulka 4.2 Jednotlivé složky kategorie strojů a dopravních prostředků dovezených z Mexika v roce 2014

Rozdělení strojů a dopravních prostředků na úrovni SITC 2	tis. Kč	podíl na celkovém dovozu 2014
Stroje a zařízení k výrobě energie	346 147	3,2%
Strojní zařízení pro určitá odvětví průmyslu	27 177	0,25%
Kovozpracující stroje	1 505	0,01%
Stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu, j.n.	408 235	3,79%
Kancelářské stroje a zařízení k automat. zpracování dat	710 042	6,58%
Zařízení pro telekomunikace a pro záznam a reprodukci zvuku	1 278 410	11,85%
Elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, j.n.	3 716 090	34,46%
Silniční vozidla	520 662	4,83%
Ostatní dopravní a přepravní prostředky	3 203	0,03%

Zdroj: ČSÚ 2015, zpracování vlastní

4.3 Smluvní základna

K první úpravě smluvních vztahů v oblasti obchodu došlo v roce 1974, kdy byla podepsána *Obchodní dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou*

³⁰ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Databáze zahraničního obchodu* [online databáze]. Praha: Český statistický úřad, 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <https://apl.czso.cz/pll/stazo/STAZO.STAZO>

Spojených států mexických. V průběhu 90. let 20. století došlo k realizaci šesti vládních dohod, mezi něž například patří:

- *Dohoda mezi vládou České a Slovenské Federativní Republiky a vládou Spojených států mexických o letecké dopravě* (1990)
- *Základní dohoda o vědeckotechnické spolupráci mezi vládou České republiky a vládou Spojených států mexických* (1995)
- *Dohoda o obchodu a ekonomické spolupráci* (1999) ³¹.

Uzavřeny byly také dvě důležité prezidentské dohody, a to v roce 2002 *Smlouva mezi ČR a Mexikem o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a z majetku* a v roce 2004 *Dohoda o podpoře a vzájemné ochraně investic*.

Rezortních dohod podepsala Česká republika s Mexikem sedm, například:

- *Memorandum o vzájemné spolupráci mezi Mexickou radou zahraničního obchodu (COMCE) a Hospodářskou komorou ČR* (2001)
- *Memorandum o spolupráci v oblasti cestovního ruchu mezi MMR ČR a Ministerstvem turistiky Mexika* (2004)
- *Memorandum o spolupráci MŽP ČR a MŽP Mexika* (2006) ³².

Vstupem do EU se pro Českou republiku stala závaznou *Dohoda o hospodářském partnerství, politické koordinaci a spolupráci mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy, na straně jedné, a Spojenými státy mexickými, na straně druhé* z roku 1997, na jejímž základě byla v roce 2000 vytvořena společná zóna volného obchodu se zbožím a o rok později také se službami. Od 1. 5. 2004 začaly Spojené státy mexické aplikovat tuto dohodu také na nové členské země EU. Od začátku května 2004 se tak vzájemný obchod České republiky a Mexika řídí ustanoveními této dohody, včetně celních tarifů, kvót a výhod pro české výrobce a vývozce.

---

³¹ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Platné bilaterální dohody ČR – Mexiko*. [online]. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2015 [cit. 29. 3. 2015]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/mexico/cz/zeme_pusobnosti/mexiko/bilateralni_dohody_s_mexikem/index.html

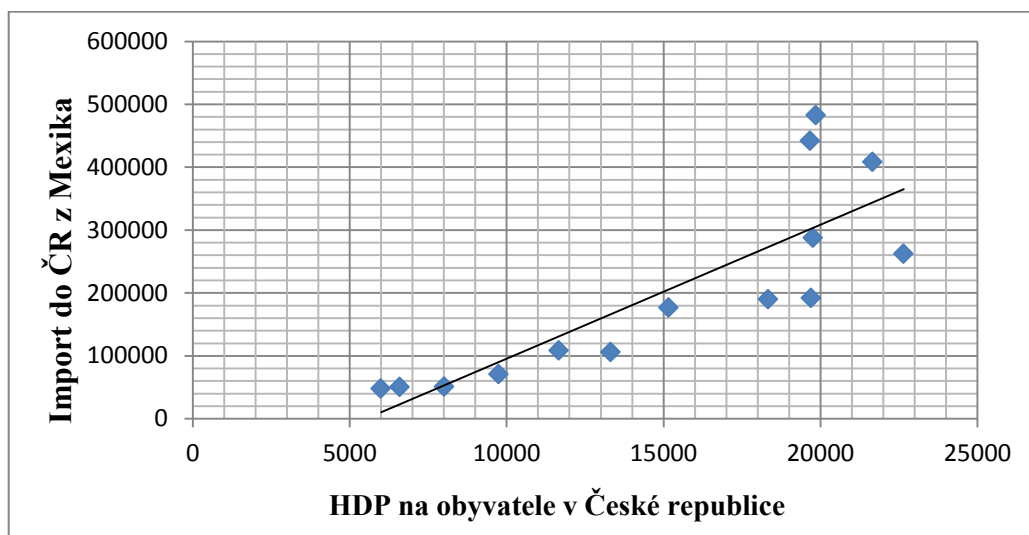
³² BUSINESS INFO. *Mexiko. Zahraničně- politická orientace*. [online]. Praha: Business Info, 2014 [cit. 14. 5. 2014]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/mexiko-zahranicne-politicka-orientace-19362.html>

Do té doby mj. bylo na zboží importované do Mexika vyrobené v zemi, na niž se nevztahovala tato dohoda, ani s ní Mexiko nemělo uzavřenou preferenční dohodu (tzn. i ČR), uplatňována cla o 3 – 15 % vyšší. Např. osobní automobily vyrobené v těchto zemích byly zatěžovány clem 20 %, zatímco celní sazba na osobní automobily, které byly vyrobeny v některém z členských států EU, byla od roku 2003 tato sazba nulová³³.

4.4 Korelační analýza

Cílem této podkapitoly je provést korelační analýzu a zjistit tak, zda v těchto dvou zemích existují závislosti importu do dané země a úrovně HDP na obyvatele a importu do dané země s vývojem kurzu amerického dolaru vůči české koruně.

Graf 4.13 Úroveň HDP na obyvatele v České republice a výše importu do České republiky z Mexika

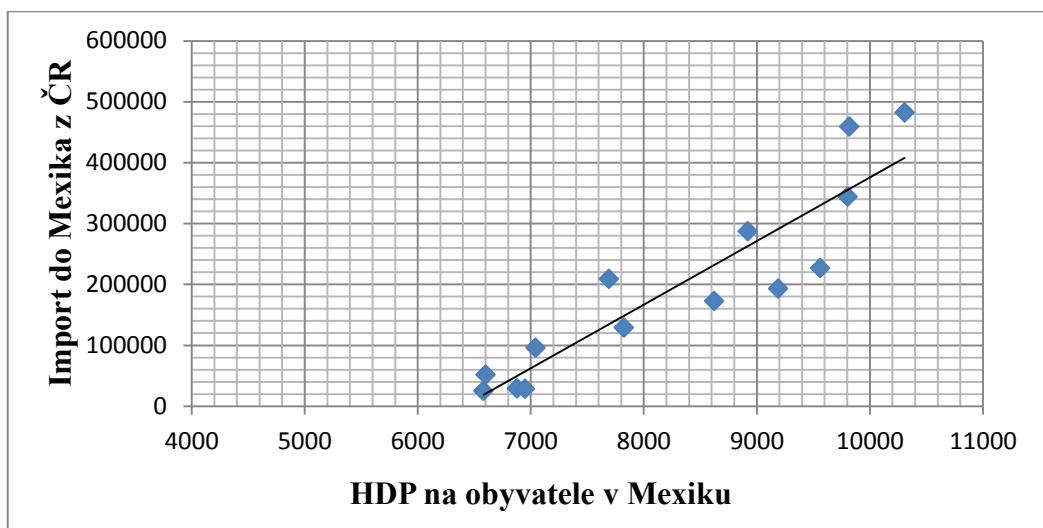

Zdroj: The World Bank 2015b, ČSÚ 2015, zpracování vlastní

Jak vyplývá z grafu 4.13, mezi těmito dvěma veličinami je patrná přímá lineární závislost. Hodnota vypočteného Pearsonova korelačního koeficientu se v tomto případě rovná 0,8284, což lze klasifikovat jako významný stupeň lineární závislosti. Platí tedy, že s růstem HDP na obyvatele v České republice rostl také import výrobků z Mexika.

³³ MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. *Strategie prosazování obchodně ekonomických zájmů v prioritních zemích latinské Ameriky*. [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, 2006 [cit. 30. 3. 2006]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument14164.html>

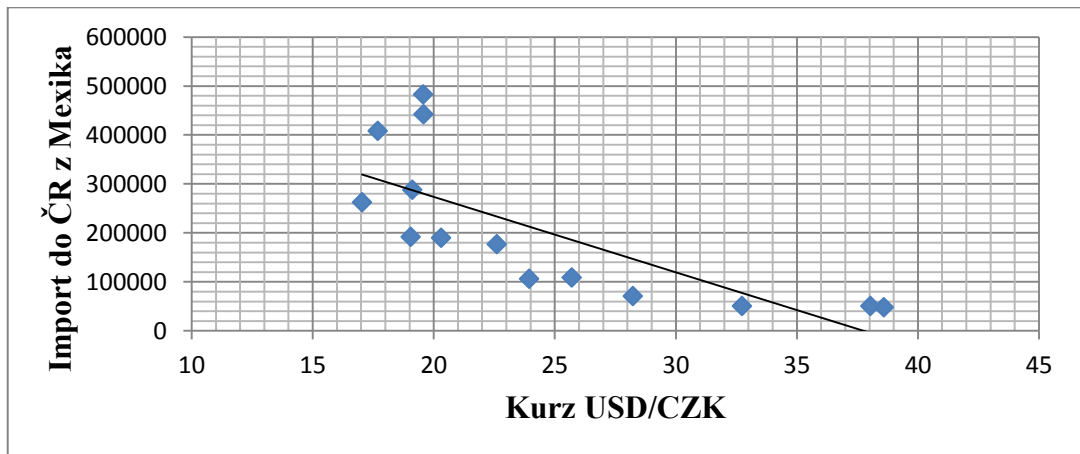
Graf 4.14 Úroveň HDP na obyvatele v Mexiku a výše importu do Mexika z České republiky

Zdroj: Worldbank 2015b, ČSÚ 2015, zpracování vlastní

Podle vypočteného Pearsonova korelačního koeficientu, který se rovná 0,9148, mezi těmito dvěma ekonomickými ukazateli existuje velice významný stupeň přímé lineární závislosti. Znamená to tedy, že společně s růstem HDP Mexika na obyvatele roste také český export výrobků do Mexika.

Graf 4.15 Vývoj kurzu USD/CZK a výše importu do České republiky z Mexika

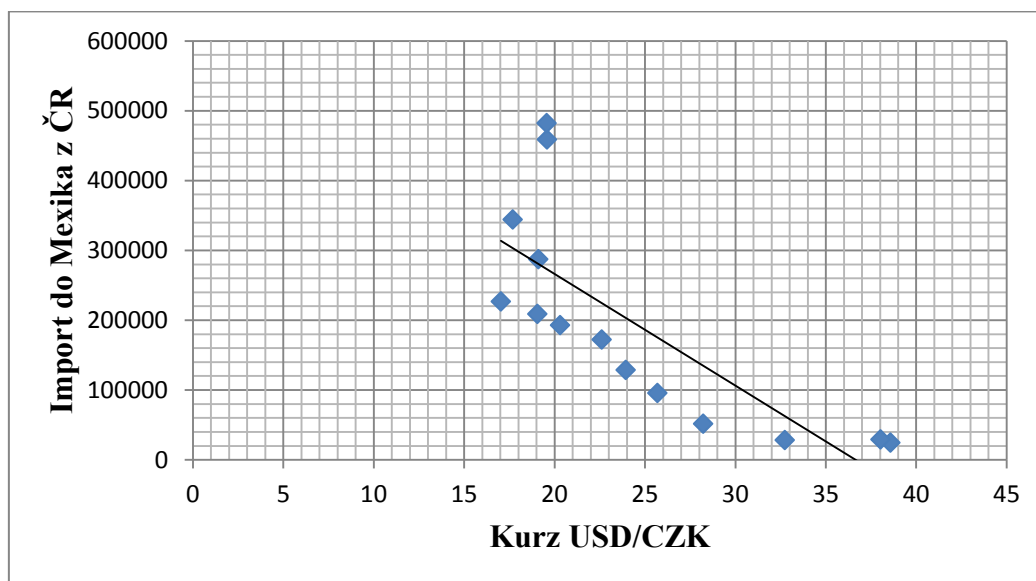

Zdroj: ČNB 2015a, ČSÚ 2015, zpracování vlastní

Ze spojnice trendu grafu 4.15 vyplývá, že mezi vývojem kurzu české koruny vůči americkému dolaru a výši importu do České republiky z Mexika je nepřímá úměrnost.

Pearsonův korelační koeficient se v tomto případě rovná $-0,7493$, což je hodnoceno jako silná, nepřímo úměrná závislost.

Graf 4.15 Vývoj kurzu USD/CZK a výše importu do Mexika

Zdroj: ČNB 2015a, ČSÚ 2015, zpracování vlastní

Rovněž jako v předchozím případě, i z grafu 4.15 je patrná lineární nepřímá závislost těchto dvou veličin. Pearsonův korelační koeficient v tomto případě dosáhl hodnoty $-0,7651$, čímž je potvrzena silná lineární nepřímá závislost vývoje směnného kurzu a objemu importu.

4.5 Vývoj vzájemných přímých zahraničních investic

Mexiko se pro zahraniční investory stalo atraktivním teritoriem zejména po vstupu Severoamerické dohody o volném obchodu v platnost 1. ledna 1994 a v 90. letech pak získalo pozici jednoho z největších příjemců přímých zahraničních investic na světě. Mexiko projevuje trvale eminentní zájem o příliv zahraničních investic a postupně v tomto směru upravuje a zjednodušuje legislativu³⁴.

³⁴ BUSINESS INFO. *Mexiko: Investiční klima*. [online]. Praha: Business Info, 2014 [cit. 14. 5. 1992]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/mexiko-investicni-klima-19368.html>

Tabulka 4.3 Vývoj českých PZI v Mexiku v období 2000-2011 v tis. Kč

Rok	Základní kapitál	Reinvestovaný zisk	Ostatní kapitál	Celkem
2000	10 761	-6298	1 755	6 217
2001	21 800	0	0	21 800
2002	16 415	-2 369	17 149	31 195
2003	1 742	-8 294	8 851	2 299
2004	-821	-6 613	12 460	5 026
2005	619	-11 796	0	-11 177
2007	22 723	-18 726	27 375	31 372
2008	15 065	-46 230	97 166	66 001
2011	103 941	-38 710	82 918	148 149

Zdroj: ČNB 2015b, zpracování vlastní

Největší objem přímých zahraničních investic z České republiky zaznamenalo Mexiko v roce 2011, kdy jejich celková hodnota na konci roku dosahovala 148,149 mil. Kč, což tvořilo zhruba 0,04%³⁵ podíl všech přímých zahraničních investic v Mexiku v tomto roce a 0,06%³⁶ podíl všech českých zahraničních investic v zahraničí pro rok 2011. Vývoj v průběhu let je značně kolísavý. V současné době působí v Mexiku dvě české firmy a to CGS AUTOMOTIVE DE MEXICO, která působí v gumárenském průmyslu a ZKL Rodamientos de México, která se zabývá výrobou kuličkových ložisek³⁷

Tabulka 4.3 Vývoj mexických PZI v České republice v období 2000-2013 v tis. Kč

Rok	Základní kapitál	Reinvestovaný zisk	Ostatní kapitál	Celkem
2000	1 400	591	22 197	24 188
2001	1 500	-29 826	56 504	28 178
2002	151 300	935	0	152 235
2003	161 300	932	0	162 232
2004	161 300	1 018	-3 053	159 265
2005	161 300	1 029	-5 105	157 220
2006	1 300	1 134	-68 695	-66 261
2007	1 300	1 247	-2 635 480	-2 632 933
2008	1 320	1 376	-4 623 945	-4 621 249
2009	10 071	1 646	463 092	474 809
2010	1 300	1 834	-131 432	-128 298
2011	0	0	-81 018	-81 018
2012	0	0	-90 589	-90 589
2013	0	0	16 205	16 205

Zdroj: ČNB 2015b, zpracování vlastní

³⁵ THE WORLD BANK. *Foreign direct investment, net inflows* [online]. Washington DC: The World Bank, 2015. [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/BX.KLT.DINV.CD.WD/countries?display=default>

³⁶ ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA 2015b. *Přímé zahraniční investice*. [online]. Praha: Česká národní banka, 2015 [cit. 12. 4. 2015]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/statistika/platby_bilance_stat/pzi/

³⁷ BUSINESS INFO. *Mexiko: Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR*. [online]. Praha: Business Info, 2014 [cit. 14. 5. 2014]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/mexiko-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr-19366.html>

Rozmach přímých zahraničních investic z Mexika zaznamenala Česká republika v období 2002-2005, kdy mexická firma NEMAK postavila v Havrani u Mostu závod na výrobu hliníkových hlav motorů pro osobní automobily³⁸. Od roku 2011 do roku 2013 byly přímé zahraniční investice tvořeny pouze složkou ostatního kapitálu, zatímco složky základního kapitálu a reinvestic jsou nulové.

4.6 Dílčí shrnutí

Obchodní vztahy Mexika s Českou republikou mají dlouhou tradici a sahají až do 16. Století. V období po roce 1948 existovaly různé bariéry společného obchodu, jako např. částečné embargo na vývoz do ČSSR v době studené války, či růst spolupráce Mexika s USA. V roce 1979 proto činil podíl Mexika na celkovém obratu československého zahraničního obchodu pouze 1 %. Komoditní struktura českého vývozu do Mexika kolem roku 1948 byla tvořena převážně průmyslovým spotřebním zbožím. V 60. letech začal posilovat význam strojírenských výrobků a v roce 1976 již tvořily více než 80 % podíl. Komoditní struktura dovozu naprosto dominovaly suroviny a polotovary, v roce 1976 měly zhruba čtvrtinový podíl také potraviny.

V 90. letech procházel český vývoz do Mexika mírným poklesem, zatímco dovoz narůstal. Z výrazného převisu českého vývozu nad dovozem v roce 1993 docházelo k postupnému snižování tohoto rozdílu až do roku 1998, kdy se vzájemná obchodní bilance ocitla v záporných číslech. V roce 1999 byl podíl Mexika na celkovém českém exportu 0,08 % a podíl na celkovém dovozu 0,11 %. V komoditní struktuře vývozu i dovozu docházelo k růstu podílu strojů a dopravních prostředků.

Až na výjimky v roce 2002 a 2009, způsobené nepříznivou celosvětovou situací, hodnoty vývozu a dovozu v průběhu období 2000 až 2014 kontinuálně rostly. V průběhu let 2000 až do 2004 převyšoval dovoz z Mexika hodnotu českého vývozu. Opak nastal krátce v roce 2005, v následujících dvou letech se hodnoty exportu a importu téměř vyrovnaly. Od roku 2006 bylo Mexiko zařazeno českým Ministerstvem průmyslu a obchodu do kategorie prioritních zemí Latinské Ameriky pro český export. V roce 2009 byl schválen nový program *Exportní strategie České republiky pro období 2012–2020*, ve kterém je Mexiko, spolu s dalšími 11 zeměmi, zařazeno do seznamu prioritních zemí.

---

³⁸ KRMELOVÁ, Adéla. *Perspektivy hospodářských vztahů s Mexikem*. Praha, 2008. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů.

Obchodní bilance v období 2008 až 2014 kolísala střídavě ze záporných do kladných hodnot, dovoz a vývoz dosahovaly téměř srovnatelných čísel. Až v roce 2014 výrazněji vzrostl vývoz a bilance dosáhla hodnoty 2 481,225 mil. Kč. Podíl Mexika na celkovém českém exportu a importu v tomto roce dosáhl hodnot 0,37 % a 0,34 %.

V komoditní struktuře vývozu i dovozu po celé období let 2000 až 2014 dominovaly stroje a dopravní prostředky, které si zde stále udržují nadpoloviční podíly. Největší položkou kategorie strojů a dopravních prostředků v roce 2014 představovaly silniční vozidla, jejichž podíl na celkovém exportu do Mexika činil 26,5 %. Největší zastoupení v kategorii stroje a dopravní prostředky měla na v roce 2014 elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, jejichž podíl na celkovém importu činil 34,46 %.

K první úpravě smluvních vztahů těchto dvou států v oblasti obchodu došlo v roce 1974, kdy byla podepsána *Obchodní dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Spojených států mexických*. Vstupem do EU se pro Českou republiku stala závaznou *Dohoda o hospodářském partnerství, politické koordinaci a spolupráci mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy, na straně jedné, a Spojenými státy mexickými, na straně druhé* z roku 1997, na jejímž základě byla v roce 2000 vytvořena společná zóna volného obchodu se zbožím a službami. Od začátku května 2004 se tak vzájemný obchod České republiky a Mexika řídí ustanoveními této dohody.

Z korelační analýzy vyplynula přímá lineární závislost importu a růstu HDP na obyvatele u obou zemí. Hodnoty Pearsova korelačního koeficientu dosáhly úrovně 82,84 % u České republiky a 91,48 % u Mexika, což značí významný a velice významný stupeň závislosti. Při korelační analýze importu a směnného kurzu české koruny vůči americkému dolaru byla zjištěna nepřímá lineární závislost. Pearsonův korelační koeficient se v případě České republiky rovná -74,93 %, což je hodnoceno jako silná, nepřímo úměrná závislost. U Mexika pak tento koeficient dosáhl hodnoty -76,51 %, čímž je potvrzena silná lineární nepřímá závislost vývoje směnného kurzu a objemu importu.

Mexiko se pro zahraniční investory stalo atraktivním teritoriem zejména poté, co vstoupila v roce 1994 v platnost Severoamerická dohoda o volném obchodu. Vývoj českých přímých zahraničních investic do Mexika je značně kolísavý, největší objem českých PZI zaznamenalo Mexiko v roce 2011, kdy jejich celková hodnota na konci roku dosahovala 148,149 mil. Kč, což tvořilo zhruba 0,04 % podíl všech přímých zahraničních investic v Mexiku a 0,06% podíl všech českých přímých investic do zahraničí v tomto

roce. Rozmach přímých zahraničních investic z Mexika zaznamenala Česká republika v období 2002-2005, v letech 2011 až 2013 byly PZI tvořeny pouze složkou ostatního kapitálu, zatímco složky základního kapitálu a reinvestic byly nulové.

5 Závěr

Bakalářská práce se zabývá otázkou vnějších ekonomických vztahů Mexika s Českou republikou. První záznamy o obchodní výměně těchto zemí sahají až do 16. století, politická spolupráce započala brzy po vzniku samostatné Československé republiky v říjnu roku 1918. Ačkoliv v určité míře byly udržovány ekonomické vztahy těchto zemí i v průběhu období, kdy tehdejší Československo bylo pod nadvládou Sovětského svazu, existovaly zde určité bariéry a vzájemná obchodní spolupráce se nemohla rozvíjet naplno. To se změnilo na počátku 90. let 20. století, kdy Československo prodělalo změnu politického režimu, transformaci ekonomiky a následné rozdělení na dvě samostatné republiky. Od tohoto období bylo uzavřeno množství bilaterálních smluv a objem vzájemné obchodní výměny kontinuálně roste. Význam Mexika jako obchodního partnera vzrostl ještě více poté, co bylo v roce 2006 zařazeno do seznamu prioritních zemí pro český export.

Cílem práce bylo popsat vzájemné ekonomické vztahy Mexika s Českou republikou a zachytit jejich vývoj v různých oblastech ekonomické spolupráce.

První kapitola této práce byla věnována teoretickým východiskům vnějších ekonomických vztahů. Vývoj teorií zahraničního obchodu započal od dob merkantilismu, pokračujíc klasickými teoriemi absolutních a komparativních výhod, přes neoklasické teorie, mezi něž patří Heckscherův a Ohlinův model a Stolperův a Samuelsonův teorém, až po vybrané alternativní teorie. Vnější ekonomické vztahy jsou ovlivňovány řadou faktorů, jež můžeme rozdělit na dvě základní skupiny a to objektivní a subjektivní. Regulace zahraničního obchodu se realizuje jak pomocí autonomních nástrojů tarifních i netarifních, tak pomocí vzájemných smluvních dohod mezi státy.

Mexiko ztratilo podstatnou část svého původního území v 1. pol. 19. století za vlády generála Antonia Lópeze de Santa Anny, díky jehož politickým opatřením došlo k válce za nezávislost Texasu a k významným událostem po jejím skončení. V roce 1917 za vlády Porfiria Díaze došlo k mexické revoluci, po které byla vyhlášena nová ústava, která je v pozměněné formě platná do dnešní doby. Významnou postavou mexických dějin je také Lázar Cárdenas, který provedl vyvlastnění zahraničních ropných společností,

z nichž byl vytvořen polostátní monopolní podnik PEMEX, a rovněž položil pevné základy korporativismu, díky čemuž Mexika přestalo být státem osobností.

Hrubý domácí produkt za posledních 10 let v Mexiku rostl v průměru o 2,5 % ročně. Na tvorbě HDP se v roce 2013 podílela průmyslová výroba 33,5 %, zemědělská výroba dohromady s lesnictvím a rybolovem 4,4 % a největší složku tvořil sektor služeb, který se na tvorbě HDP podílel zhruba 60 %. Pozici nejvýznamnějšího obchodního partnera Mexika zaujímají Spojené státy americké, které dominují jak v mexickém exportu, tak v importu. Mexiko se dlouhodobě potýká s problémy vysoké nelegální emigrace obyvatelstva do USA přes společnou hranici, kterou se stát snaží řešit pomocí vládních programů, a s existencí drogových kartelů a masové produkce omamných látek.

Poslední část práce byla vyhrazena pro vlastní empirickou analýzu a popis vnějších ekonomických vztahů Mexika a České republiky.

První polovina této části byla zaměřena na vývoj objemu a komoditní struktury vzájemného obchodu od skončení 2. světové války po současnost. V období od 1948 až do roku 1980 existovaly různé bariéry vzájemného obchodu, jeho objem a růst proto nedosahoval významných hodnot a podíl Mexika na celkovém obratu československého zahraničního obchodu činil v roce 1979 pouze 1 ‰. Československý vývoz převyšoval dovoz a vzájemná obchodní bilance se pohybovala v kladných hodnotách. Tento trend se začal měnit v polovině 90. let, v roce 1998 se vzájemná obchodní bilance ocitla již v záporných číslech, neboť český vývoz do Mexika zažíval mírný pokles, zatímco dovoz stále narůstal. V roce 1999 byl podíl Mexika na celkovém českém exportu 0,08 % a podíl na celkovém dovozu 0,11 %. Až na výjimky v roce 2002 a 2009 objem vývozu a dovozu v průběhu období 2000 až 2014 neustále rostl. Podíl Mexika na celkovém českém exportu a importu dosáhl v roce 2014 hodnot 0,37 % a 0,34 %. Trend záporné bilance vzájemného obchodu se udržel do roku 2004, poté došlo ke kolísání kolem nuly a výrazně kladné hodnoty nabyly až v roce 2014. Pozitivní vliv na objem exportu měl také fakt, že od roku 2006 bylo Mexiko zařazeno do kategorie prioritních zemí Latinské Ameriky pro český export a od roku 2009 je uvedeno jako prioritní země v *Exportní strategii České republiky pro období 2012–2020*. V komoditní struktuře vývozu i dovozu od 90. let naprosto dominují stroje a dopravní prostředky, které v těchto složeních zaujímají nadpoloviční podíly. Největší položkou českého exportu kategorie strojů a dopravních prostředků v roce 2014 představovaly silniční vozidla, jejichž podíl na celkovém vývozu do Mexika činil

26,5 %. Největší zastoupení dovozu v kategorii stroje a dopravní prostředky měla v roce 2014 elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, jejichž podíl na celkovém českém importu z Mexika činil 34,46 %. Vzájemné obchodní vztahy jsou upraveny především *Dohodou o hospodářském partnerství, politické koordinaci a spolupráci mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy, na straně jedné, a Spojenými státy mexickými, na straně druhé* z roku 1997, podle níž se řídí vzájemný obchod od května 2004.

Korelační analýzou bylo zjišťováno u obou zemí, zda existuje lineární závislost nejprve mezi výší importu a úrovně HDP na obyvatele, a poté mezi výší importu a hodnoty směnného kurzu české koruny vůči dolaru. V prvním případě byla zjištěna přímá lineární závislost u obou zemí, v druhém případě poté nepřímá závislost u obou zemí.

Vývoji českých přímých zahraničních investic do Mexika je značně kolísavý. Největší objem českých PZI zaznamenalo Mexiko v roce 2011, kdy jejich celková hodnota na konci roku dosahovala 148, 149 mil. Kč, což tvořilo zhruba 0,04 % všech přímých zahraničních investic v Mexiku a 0,06 % všech českých přímých investic do zahraničí pro rok 2011. Rozmachu přímých zahraničních investic z Mexika zaznamenala Česká republika především v období 2002-2005.

Seznam použité literatury

Monografie:

BENEŠ, Vlastislav, Ladislav KUBÍK a kol. *Mexiko. Obchodně - ekonomické sborníky*. Řada LA Praha: Institut zahraničního obchodu/ ČTK - Pressfoto, 1981.

CARDOSO, Fernando Enrique a Enzo FALLETO. *Závislost a rozvoj v Latinské Americe*. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1223-5.

FOJTÍKOVÁ, Lenka. *Zahraničně obchodní politika ČR: historie a současnost (1945-2008)*. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-128-4.

HINGAROVÁ, Vendula, Sylvie KVĚTINOVÁ a Gabriela EICHLOVÁ. *MEXIKO 200 let nezávislosti*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2010. ISBN 978-80-87378-48-9.

KALÍNSKÁ, Emilie. *Mezinárodní obchod v 21. století*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3396-8.

KALÍNSKÁ, Emilie a Ludmila ŠTĚRBOVÁ. *Mezinárodní obchod: (pro 2MO 301)*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1299-0.

KRMELOVÁ, Adéla. *Perspektivy hospodářských vztahů s Mexikem*. Praha, 2008. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů.

KUTSCHERAUER, Alois. *Regionální ekonomická analýza a prognóza*. 2. vyd. Ostrava, 2004. Studijní texty. VŠB-Technická univerzita Ostrava, Fakulta ekonomická, Katedra regionální a environmentální ekonomiky.

NĚMEC, Jan a kol. *Politické systémy Latinské Ameriky*. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2010. ISBN 978-80-245-1740-7.

SVATOŠ, Miroslav. *Zahraniční obchod: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2708-0.

YARBROUGH, Beth V. and Robert M. YARBROUGH. *The World Economy: International Trade*. 7th ed. Missouri: Create Space Independent Publishing, 2013. ISBN 978-1-4895-3806-2

Odborné články:

PELANT, Matyáš. Pacifická aliance je velkým příslibem i pro domácí exportéry. *Český exportér*. Praha: Economia, a. s. 2013, č. 03. s. 9.

Ostatní internetové zdroje:

ACADEMIC. *Political divisions of Mexico*. [online]. [cit. 20. 4. 2015]. Dostupné z: <http://en.academic.ru/dic.nsf/enwiki/52820>

BUSINESS INFO. *Mexiko. Ekonomická charakteristika země*. [online]. Praha: Business Info 2014 [cit. 14. 5. 2014]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/mexiko-ekonomicka-charakteristika-zeme-19363.html>

BUSINESS INFO. *Mexiko: Investiční klima*. [online]. Praha: Business Info, 2014 [cit. 14. 5. 1992]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/mexiko-investicni-klima-19368.html>

BUSINESS INFO. *Mexiko: Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR*. [online]. Praha: Business Info, 2014 [cit. 14. 5. 2014]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/mexiko-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr-19366.html>

BUSINESS INFO. *Mexiko. Zahraničně- politická orientace*. [online]. Praha: Business Info, 2014 [cit. 14. 5. 2014]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/mexiko-zahranicne-politicka-orientace-19362.html>

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA 2015a. *Kurzy devízového trhu*. [online]. Praha: Česká národní banka, 2015 [cit. 22. 4. 2015]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/financni_trhy/devizovy_trh/kurzy_devizoveho_trhu/prumerne_form.jsp

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA 2015b. *Přímé zahraniční investice*. [online]. Praha: Česká národní banka, 2015 [cit. 12. 4. 2015]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/statistika/platbni_balance_stat/pzi/

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Databáze zahraničního obchodu* [online databáze]. Praha: Český statistický úřad, 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <https://apl.czso.cz/pll/stazo/STAZO.STAZO>

INSTITUTO NACIONAL DE ESTADISTICA Y GEOGRAFIA. *Sector externo*. [online databáze]. Aguascalientes: Instituto Nacional de Estadística y Geografía, 2015 [cit. 4. 2. 2015]. Dostupné z: <http://www3.inegi.org.mx/sistemas/temas/default.aspx?s=est&c=23824>

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. *Strategie prosazování obchodně ekonomických zájmů v prioritních zemích latinské Ameriky*. [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, 2006 [cit. 30. 3. 2006]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument14164.html>

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Mexiko*. [online]. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2015 [cit. 30. 1. 2015]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/severni_amerika/mexiko/index.html

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Platné bilaterální dohody ČR – Mexiko*. [online]. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2015 [cit. 29. 3. 2015]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/mexico/cz/zeme_pusobnosti/mexiko/bilateralni_dohody_s_mexikem/index.html

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Vzájemné vztahy mezi Českou republikou a Mexikem*. [online]. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2015 [cit. 25. 3. 2015]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/mexico/cz/zeme_pusobnosti/mexiko/vztahy_cr_mexiko/index.html

THE WORLD BANK. *Foreign direct investment, net inflows* [online databáze]. Washington DC: The World Bank, 2015 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/BX.KLT.DINV.CD.WD/countries?display=default>

THE WORLD BANK 2015a. *GDP Growth Annual*. [online databáze]. Washington DC: The world Bank, 2015 [cit. 4. 2. 2015]. Dostupné z: <http://databank.worldbank.org/data/views/reports/tableview.aspx?issshared=true>

THE WORLD BANK 2015b. *GDP per capita, PPP*. [online databáze]. Washington DC: The World Bank, 2015 [cit. 4. 2. 2015]. Dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD>

THE WORLD BANK 2015c. *GDP (current US)*. [online databáze]. Washington DC: The World Bank, 2015 [cit. 4. 2. 2015]. Dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD/countries>

Seznam zkratek

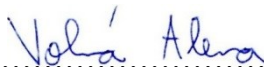
CZK	Česká koruna
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSFR	Československá federativní republika
ČSSR	Československá socialistická republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
HDP	Hrubý domácí produkt
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NAFTA	Severoamerická zóna volného obchodu
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OSN	Organizace spojených národů
PZI	Přímé zahraniční investice
UNCTAD	Konference Organizace spojených národů pro obchod a rozvoj
USA	Spojené státy americké
USD	Americký dolar

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 6. 5. 2015

jméno a příjmení studenta

Seznam příloh

Příloha č. 1: Politická mapa Mexika v letech 1821 a 1975